Sprawozdanie z egzaminu maturalnego 2017

Język białoruski, ukraiński, litewski, kaszubski i łemkowski

Opracowanie
dr Paulina Olechowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Jolanta Nawrocka (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży)
Renata Pawlak (Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku)
Danuta Pioch (współpracownik Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku)

Redakcja
dr Wioletta Kozak (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Opracowanie techniczne
Joanna Dobkowska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)

Współpraca
Beata Dobrosielska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Agata Wiśniewska (Centralna Komisja Egzaminacyjna)
Pracownie ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych okręgowych komisji egzaminacyjnych

Centralna Komisja Egzaminacyjna
ul. Józefa Lewartowskiego 6, 00-190 Warszawa
tel. 22 536 65 00, fax 22 536 65 04
e-mail: sekretariat@cke.edu.pl
www.cke.edu.pl

SPIS TREŚCI

I. **JĘZYK BIAŁORUSKI** 4
Poziom podstawowy....4
1. Opis arkusza 4
2. Dane dotyczące populacji zdających....4
3. Przebieg egzaminu....5
4. Podstawowe dane statystyczne....6

II. **JĘZYK UKRAIŃSKI**....9
Poziom podstawowy....9
1. Opis arkusza 9
2. Dane dotyczące populacji zdających....9
3. Przebieg egzaminu....10
4. Podstawowe dane statystyczne....11
Poziom rozszerzony 14
1. Opis arkusza 14
2. Dane dotyczące populacji zdających....14
3. Przebieg egzaminu....15
4. Podstawowe dane statystyczne....16

III. **JĘZYK LITEWSKI** 18
Poziom podstawowy....18
1. Opis arkusza 18
2. Dane dotyczące populacji zdających....18
3. Przebieg egzaminu....19
4. Podstawowe dane statystyczne....20
Poziom rozszerzony 23
1. Opis arkusza 23
2. Dane dotyczące populacji zdających....23
3. Przebieg egzaminu....24
4. Podstawowe dane statystyczne....25

IV. **JĘZYK KASZUBSKI** 27
Poziom rozszerzony 27
1. Opis arkusza 27
2. Dane dotyczące populacji zdających....27
3. Przebieg egzaminu....28
4. Podstawowe dane statystyczne 29

V. **JĘZYK ŁEMKOWSKI**....32
Poziom rozszerzony 32
1. Opis arkusza 32

VI. **KOMENTARZ** 33

Język białoruski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka białoruskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Быць свабодным*, którego autorką jest Наталля Пан, odnosiły się 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; do tekstu *Стэрэатыпы пра вывучэнне моў: кропкі над „і”* (Марыя Кірава) – jedno zadanie krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Ці патрэбныя сучаснаму чалавеку прыклады гераїства? Разважай над праблемай на аснове фрагмента твора Янкі Брыля Маці і іншых тэкстаў культуры. Твая праца павінна налічваць не менш за 250 слоў*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji utworu lirycznego (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Гравюры Скарыны*, którego autorem jest Максім Танк. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		**167**
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	167
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. Mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. Mieszkańców	167
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. Mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	167
	ze szkół niepublicznych	0
	Kobiety	90
	Mężczyźni	77
	bez dysleksji rozwojowej	158
	z dysleksją rozwojową	9

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Z egzaminu zwolniono 15 uczniów − laureatów i finalistów Olimpiady z Języka Białoruskiego.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	1
	Niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	Niesłyszący	0
	Ogółem	**1**

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			24 maja 2017 r.
Czas trwania egzaminu			170 minut
Liczba szkół			2
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			5
Liczba obserwatorów[1] (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień[2]	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów[2] (art. 44zzz)			0
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

[1] Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223).
[2] Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	167	30	100	74	100	74	15	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	167	30	100	74	100	74	15	100
z techników	0	0	0	0	0	0	0	0
bez dysleksji rozwojowej	158	30	100	74	100	74	15	100
z dysleksją rozwojową	9	-	-	-	-	-	-	-

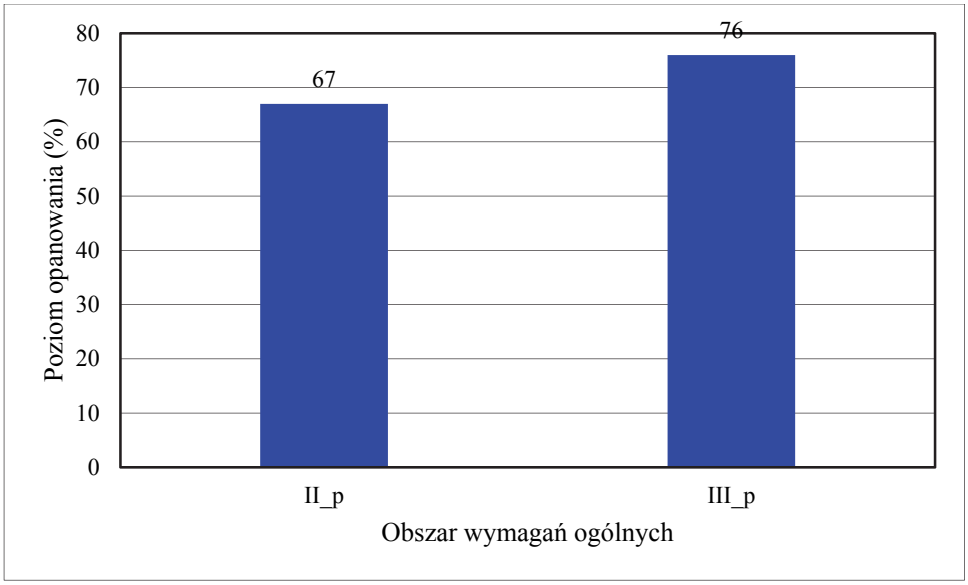
* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	90
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić fragment i objaśnić jego sens.	94
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens tekstu, potrafi wydzielić fragment i objaśnić jego sens.	72
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	34
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	68
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	72
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.3) zna pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy oraz stylizację językową (gimnazjum). 2.9) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego	54

		tekstu.	
8.	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.19) stosuje poprawne formy przymiotników (gimnazjum).	30
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	86
10.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego. (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia).	61
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi − wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej.	76
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.	95
Zamysł kompozycyjny	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	91
Spójność lokalna			94
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	84
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany […] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	58
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	63

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Język ukraiński

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka ukraińskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Олег Лишега. Поцілунок Елли Фіцджеральд*, którego autorką jest Катерина Девдера, odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz jedno zadanie zamknięte; do tekstu *Феномен галицької ідентичності* (Тарас Возняк) – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Кохання – це благословення чи прокляття? Розглянь проблему на основі наведеного уривку повісті Михайла Коцюбинського Тіні забутих предків, цілого твору та іншого тексту культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Вона там є...*, którego autorem jest Богдан Лепкий. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		**84**
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	84
	z techników	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	48
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	20
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	16
	ze szkół publicznych	84
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	50
	mężczyźni	34
	bez dysleksji rozwojowej	70
	z dysleksją rozwojową	14

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	**0**

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			24 maja 2017 r.
Czas trwania egzaminu			170 minut
Liczba szkół			6
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			2
Liczba obserwatorów[3] (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień[4]	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów[4] (art. 44zzz)			0
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

***** Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

[3] Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223).
[4] Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	84	34	98	80	82	76	14	100
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	84	34	98	80	82	76	14	100
z techników	0	0	0	0	0	0	0	0
bez dysleksji rozwojowej	70	34	98	81	82	76	15	100
z dysleksją rozwojową	14	-	-	-	-	-	-	-

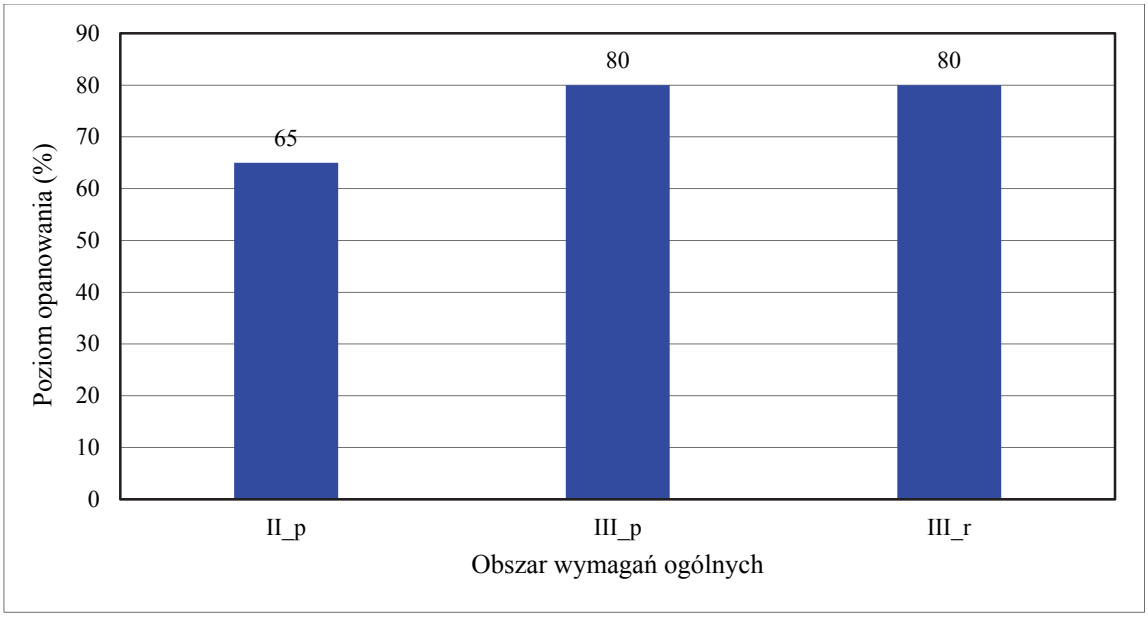
* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje intencje nadawcze.	39
2.	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.11) dobiera synonimy (gimnazjum).	70
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.3) zna pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy oraz stylizację językową (gimnazjum); 2.9) wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu.	28
4.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte; 2.17) rozpoznaje podstawowe części mowy (szkoła podstawowa).	73
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	99
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje (gimnazjum).	57
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie	2.10) odczytuje sens tekstu.	56

	zawartych w nich informacji.		
8.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens grupy zdań uporządkowanych w akapicie.	64
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego. (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia).	87
Zadanie sprawdzające tworzenie wypowiedzi - wypracowanie			
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości.	76
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego. 3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	73
Zamysł kompozycyjny			88
Spójność lokalna			98
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	91
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany […] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	85
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	78

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka ukraińskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem wypowiedzi Serhija Żadana dotyczącym pamięci osobistej i historycznej i brzmiał *На основі наведеного фрагменту тексту Сергія Жадана сформулюй проблему та обміркуй її. Використай тези й роздуми з тексту і звернися до інших текстів культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 300 слів*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Золотий гомін* Pawła Tyczyny i wiersza bez tytułu autorstwa Mariany Sawki . Zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		**25**
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	24
	z techników	1
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	16
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	6
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	3
	ze szkół publicznych	25
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	17
	mężczyźni	8
	bez dysleksji rozwojowej	19
	z dysleksją rozwojową	6

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	**0**

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			24 maja 2017 r.
Czas trwania egzaminu			180 minut
Liczba szkół			9
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			2
Liczba obserwatorów[5] (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień[6]	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów[6] (art. 44zzz)			0
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

***** Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

[5] Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223).
[6] Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	25	-	-	-	-	-	-
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	24	-	-	-	-	-	-
z techników	1	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom spełnienia wymagań w zakresie tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym (wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji porównawczej ujętych łącznie)

	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania (%)
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej […] i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej. 4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu; PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.	78
Poprawność rzeczowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum); 3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	72
Zamysł kompozycyjny			84
Spójność lokalna			96

Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum).	92
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany […] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	80
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	72

Język litewski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka litewskiego na poziomie podstawowym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu *Esame ne tai, kas atrodome. Vladas Drėma. „Dingęs Vilnius“. – Vilnius: „Versus aureus“, 2013* (Gediminas Kukta) odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i jedno zadanie zamknięte; do rozmowy z D. Martinellim – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej związanej z dołączonym fragmentem tekstu epickiego i brzmiał *Ar verta pasiaukoti dėl kitų žmonių? Atskleiskite temą remdamiesi pateikta Dalios Grinkevičiūtės atsiminimų knygos Lietuviai prie Laptevų jūros ištrauka ir kitais kultūros tekstais. Jūsų rašinio apimtis turi būti ne mažesnė negu 250 žodžių*, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Labora!*, którego autorem jest Vincas Kudirka. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 50 punktów (13 punktów za rozwiązanie testu oraz 37 punktów za wypracowanie).

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej z języka mniejszości narodowej w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Oprócz wymagań z IV etapu edukacyjnego (poziom podstawowy) obowiązywały wymagania z wcześniejszych etapów edukacyjnych.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		**19**
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	19
	z techników	0
	ze szkół na wsi	19
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	19
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	10
	mężczyźni	9
	bez dysleksji rozwojowej	18
	z dysleksją rozwojową	1

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	**0**

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			24 maja 2017 r.
Czas trwania egzaminu			170 minut
Liczba szkół			1
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			1
Liczba obserwatorów[7] (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień[8]	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów[8] (art. 44zzz)			0
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

***** Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

[7] Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223).

[8] Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	19	-	-	-	-	-	-	-
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	19	-	-	-	-	-	-	-
z techników	0	-	-	-	-	-	-	-
bez dysleksji rozwojowej	18	-	-	-	-	-	-	-
z dysleksją rozwojową	1	-	-	-	-	-	-	-

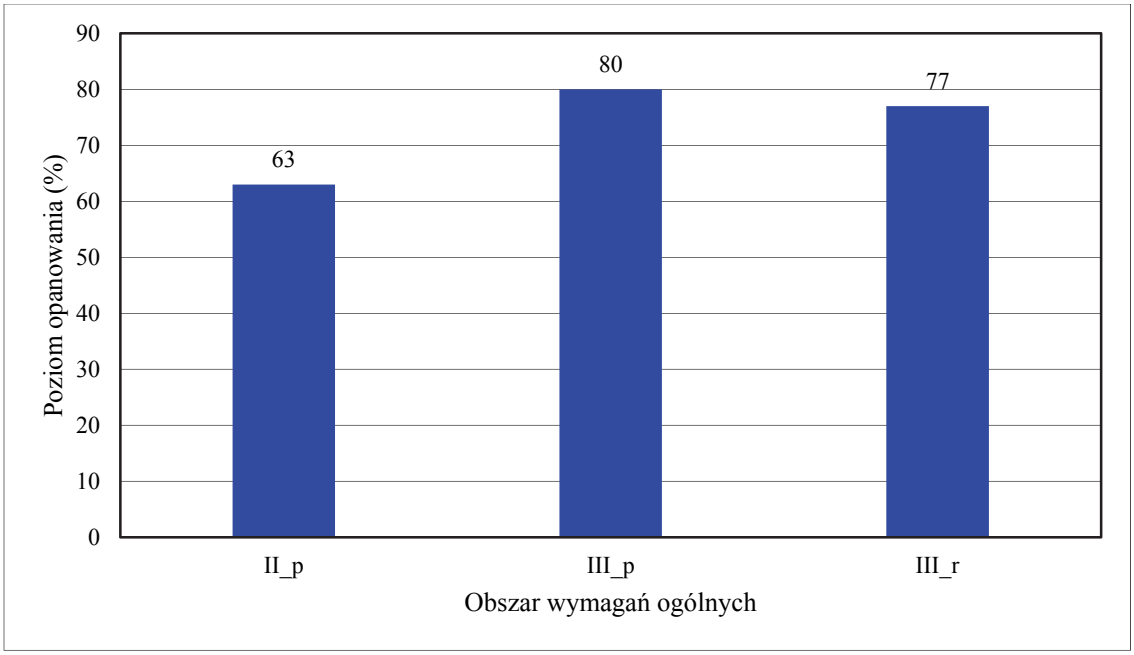
* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.
** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11) dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego. (wyróżniając kluczowe pojęcia, twierdzenia i sposób ich uzasadnienia).	67
2.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.9) nazywa zastosowane w tekście środki językowe i określa ich funkcje.	74
3.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	5
4.	III. Tworzenie wypowiedzi.	3. 11) dobiera antonimy (gimnazjum).	84
5.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	84
6.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10) odczytuje sens testu, potrafi wydzielić jego fragment i objaśnić jego sens i funkcję na tle całości; 2.9) określa funkcję środków językowych w tekście.	47
7.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8) rozpoznaje intencje nadawcze.	89
8.	II. Odbiór wypowiedzi	2.10) odczytuje sens testu, potrafi wydzielić jego	68

	i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	fragment i objaśnić jego sens i funkcję na tle całości.	
9.	II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12) odczytuje sens tekstów, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte.	68
Treść	I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.	1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej;	81
Poprawność rzeczowa	IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. III. Tworzenie wypowiedzi.	4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum); 4.10) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego. 3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum);	100
Zamysł kompozycyjny		3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.	100
Spójność lokalna			97
Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	100
Poprawność językowa		3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany […] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum);	50
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	47

Wykres 2. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka litewskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z fragmentem rozmowy Eveliny Gužauskytė z Jono Meko i brzmiał *Remdamiesi pateikta ištrauka suformuluokite problemą ir ją panagrinėkite. Naudokitės Jono Meko ir jo pašnekovės tezėmis ir apmąstymais bei kitu kultūros tekstu. Jūsų rašinio apimtis – ne mažiau kaip 300 žodžių,* natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy, których autorem jest Marcelijus Martinaitis (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Kaip Kukutis protą atgavo* i *Kukutis savo laidotuvėse*. Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości narodowej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Analiza i interpretacja tekstów kultury; IV. Tworzenie wypowiedzi. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		**17**
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	17
	z techników	1
	ze szkół na wsi	16
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	1
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	0
	ze szkół publicznych	17
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	10
	mężczyźni	7
	bez dysleksji rozwojowej	17
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	**0**

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

<table>
<tr><td colspan="3">Termin egzaminu</td><td>24 maja 2017 r.</td></tr>
<tr><td colspan="3">Czas trwania egzaminu</td><td>180 minut</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba szkół</td><td>2</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba zespołów egzaminatorów</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba egzaminatorów</td><td>1</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba obserwatorów[9] (§ 8 ust. 1)</td><td>0</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Liczba unieważnień[10]</td><td colspan="2">w przypadku:</td><td></td></tr>
<tr><td>art. 44zzv pkt 1</td><td>stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego</td><td>0</td></tr>
<tr><td>art. 44zzv pkt 2</td><td>wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego</td><td>0</td></tr>
<tr><td>art. 44zzv pkt 3</td><td>zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu</td><td>0</td></tr>
<tr><td>art. 44zzw ust. 1.</td><td>stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego</td><td>0</td></tr>
<tr><td>art. 44zzy ust. 7</td><td>stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego</td><td>0</td></tr>
<tr><td>art. 44zzy ust. 10</td><td>niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)</td><td>0</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba wglądów[10] (art. 44zzz)</td><td>0</td></tr>
<tr><td colspan="3">Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań</td><td>0</td></tr>
</table>

***** Dane dotyczą obu poziomów egzaminu (podstawowego i rozszerzonego) łącznie.

[9] Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223).

[10] Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	17	-	-	-	-	-	-
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	16	-	-	-	-	-	-
z techników	1	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom spełnienia wymagań w zakresie tworzenia wypracowania na poziomie rozszerzonym (wypowiedzi argumentacyjnej oraz interpretacji porównawczej ujętych łącznie)

<table>
<tr><th></th><th>Wymaganie ogólne</th><th>Wymaganie szczegółowe
Zdający:</th><th>Poziom wykonania (%)</th></tr>
<tr><td>Treść</td><td>I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego.</td><td>1.1) zna utwory literackie i inne teksty kultury ważne dla poczucia tożsamości narodowej lub etnicznej i przynależności do wspólnoty europejskiej oraz światowej.</td><td>75</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Poprawność rzeczowa</td><td rowspan="3">IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

III. Tworzenie wypowiedzi.</td><td rowspan="3">4.7) określa problematykę utworu (gimnazjum);
PR4.1) wskazuje związki między różnymi aspektami utworu;
PR4.8) R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi.

3.1) sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (gimnazjum);
3.1) tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;
3.2) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);
3.4) stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji.</td><td>100</td></tr>
<tr><td>Zamysł kompozycyjny</td><td>97</td></tr>
<tr><td>Spójność lokalna</td><td>97</td></tr>
</table>

Stosowność stylu	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.1) sprawnie posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą języka narodowego lub etnicznego (gimnazjum).	100
Poprawność językowa	III. Tworzenie wypowiedzi.	3.10) operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych; 3.11) tworząc wypowiedzi, dąży do precyzyjnego wysławiania się (gimnazjum); 3.12) stosuje związki frazeologiczne, rozumiejąc ich znaczenie (gimnazjum); 3.14) stosuje różne rodzaje zdań we własnych tekstach (gimnazjum); 3.19) stosuje poprawne formy odmiany […] wyrazów w związkach składniowych (gimnazjum).	47
Poprawność zapisu		3.15) wykorzystuje wiedzę o składni w stosowaniu reguł interpunkcyjnych (gimnazjum); 3.13) pisze poprawnie pod względem ortograficznym (szkoła podstawowa); 3.14) poprawnie używa znaków interpunkcyjnych (szkoła podstawowa).	35

Język kaszubski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Arkusz egzaminacyjny z języka kaszubskiego na poziomie rozszerzonym składał się z zadań sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach, zadania sprawdzającego umiejętność pracy z tekstem kaszubskim i przełożenia go na język polski oraz zadania polegającego na napisaniu wypracowania. Do tekstu Jerzego Tredera *Spòdlowô wiédzô ò kaszëbiznie* odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte; do tekstu *Harpagan w kaszëbsczich lasach* (Maya Gelniôk) – 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i jedno zadanie zamknięte. Umiejętności rozumienia i tłumaczenia sprawdzał fragment tekstu Mateusza Bullmanna *Co sã dzeje na wiesołach*. Wypracowanie należało napisać na jeden z dwóch danych do wyboru tematów: temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z dołączonym fragmentem tekstu *Jak zachòwac jãzëk kaszëbsczi? – Përznã słów ò samòsztôłcenim* Ludmiły Gòłąbk, temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) Doroty Wilczewskiej (bez tytułu) i Mariana Kwidzyńskiego *Ta miłota ù Bòga*. Za poprawne wykonanie wszystkich zadań zdający mógł uzyskać maksymalnie 63 punkty.

Zadania w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzały wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka kaszubskiego w czterech obszarach: II. Rozumienie wypowiedzi ustnych i pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą, III. Tworzenie wypowiedzi ustnych w języku kaszubskim oraz wypowiedzi pisemnych w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie, V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

2. Dane dotyczące populacji zdających

Tabela 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		**18**
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	15
	z techników	3
	ze szkół na wsi	2
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	9
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	3
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół publicznych	18
	ze szkół niepublicznych	0
	kobiety	12
	mężczyźni	6
	bez dysleksji rozwojowej	18
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

Tabela 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	ogółem	**0**

3. Przebieg egzaminu

Tabela 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu			24 maja 2017 r.
Czas trwania egzaminu			180 minut
Liczba szkół			8
Liczba zespołów egzaminatorów			1
Liczba egzaminatorów			2
Liczba obserwatorów[11] (§ 8 ust. 1)			0
Liczba unieważnień[12]	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu egzaminu	0
	art. 44zzw ust. 1.	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenie naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu maturalnego	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożność ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów[12] (art. 44zzz)			0
Liczba prac, w których nie podjęto rozwiązania zadań			0

[11] Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2016 r., poz. 2223).
[12] Na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2016, poz. 1943, ze zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Tabela 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	18	-	-	-	-	-	-
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	15	-	-	-	-	-	-
z techników	3	-	-	-	-	-	-

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

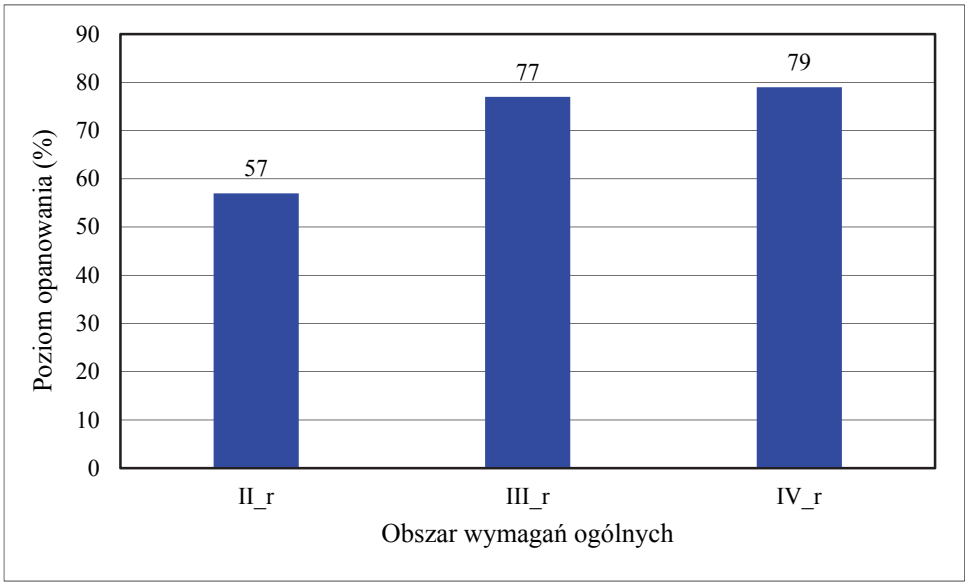
Poziom wykonania zadań

Tabela 5. Poziom wykonania zadań

Nr zad.	Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe Zdający:	Poziom wykonania zadania (%)
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.5) parafrazuje tekst.	61
2.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie).	36
3.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.3) rozpoznaje cechy gatunkowe omawianych tekstów.	47
4.	III. Tworzenie wypowiedzi w języku kaszubskim, posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych).	3.2) rozpoznaje i dobiera synonimy.	39
5.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych	2.7) rozpoznaje i wskazuje wybrane cechy języka kaszubskiego.	17

	o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.		
6.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie).	44
7.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie).	100
8.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów).	94
9.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.7) rozpoznaje i wskazuje wybrane cechy języka kaszubskiego.	78
10.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie).	72
11.	II. Rozumienie wypowiedzi pisemnych o tematyce związanej z życiem codziennym i omawianą lekturą; wykorzystanie informacji w nich zawartych.	2.4) odczytuje sens tekstu (a w nim znaczenia wyrazów, związków frazeologicznych, zdań, grup zdań uporządkowanych w akapicie).	72
12.	IV. Przetwarzanie tekstu sformułowanego w języku kaszubskim pisemnie.	4.2) przekazuje w języku polskim główne myśli lub wybrane informacje z tekstu w języku kaszubskim.	79
13.	III. Tworzenie wypowiedzi pisemnych	3.4) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę	77

	w języku kaszubskim i polskim; posługiwanie się rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych). V. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie). 5.2) rozpoznaje problematykę utworu; 5.4) wskazuje zastosowane w utworze językowe środki artystycznego wyrazu oraz inne wyznaczniki poetyki danego utworu (z zakresu podstaw wersyfikacji, kompozycji) i określa ich funkcje; 5.4) R. przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich; 5.7) rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego (sytuacja liryczna); 5.8) rozpoznaje podstawowe motywy, aluzje literackie, symbole kulturowe i znaki tradycji oraz określa ich funkcje w utworze; rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi; 5.9) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); konteksty literackie, kulturowe; 5.11) dostrzega obecne w utworach literackich oraz innych tekstach kultury wartości regionalne, narodowe i uniwersalne.	

Wykres 1. Poziom wykonania zadań w obszarze wymagań ogólnych

Język łemkowski

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

Egzamin z języka łemkowskiego na poziomie rozszerzonym polegał na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Temat 1. wymagał napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z fragmentem tekstu Heleny Duć-Fajfer *Влияня подій І світовой войны на формуваня ся лемківской достоменности – при спілучасти літературных текстів*, natomiast temat 2. – napisania interpretacji porównawczej wierszy (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia): *Колиси* Pawła Stefanowskiego i *Так было давно* Jakuba Dudry. Za rozwiązanie zadania zdający mógł otrzymać 40 punktów.

Zadanie w arkuszu egzaminacyjnym sprawdzało wiadomości oraz umiejętności ujęte w podstawie programowej języka mniejszości etnicznej (poziom rozszerzony) w czterech obszarach: I. Zrozumienie własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego; II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji; III. Tworzenie wypowiedzi; IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury. Zdających obowiązywały również wymagania z poziomu podstawowego oraz z wcześniejszych etapów edukacyjnych (szkoła podstawowa, gimnazjum).

Egzamin z języka łemkowskiego zdawała jedna osoba.

Komentarz

Języki mniejszości narodowych

1. Poziom podstawowy

Arkusze egzaminacyjne z języków białoruskiego, ukraińskiego i litewskiego na poziomie podstawowym składały się z zadań testowych sprawdzających umiejętności wykonywania na tekście nieliterackim operacji dowodzących jego rozumienia na różnych poziomach oraz z zadania polegającego na napisaniu wypracowania. We wszystkich trzech językach wystąpiły zadania wymagające napisania streszczenia tekstu, sprawdzające znajomość środków językowych zastosowanych w tekstach oraz zadania zamknięte prawda/fałsz lub tak/nie sprawdzające szczegółowe rozumienie tekstu.

Stopień opanowania umiejętności sprawdzanych w zadaniach

Język białoruski

W arkuszu egzaminacyjnym z języka białoruskiego do tekstu *Быць свабодным*, którego autorką jest Наталля Пан, odnosiły się 2 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte. Problematyka tekstu dotyczyła wolności osobistej każdego człowieka i poczucia odpowiedzialności za dokonywane życiowe wybory. Do tekstu drugiego *Стэрэатыпы пра вывучэнне моў: кропкі над „і”* (Марыя Кірава) zaproponowano jedno zadanie krótkiej odpowiedzi i 3 zadania zamknięte. Tekst dotyczył mitów związanych z różnymi sposobami nauki języków obcych.

Rozumienie tekstu na poziomie znaczeń oraz elementów komunikacji językowej

Spośród zadań do pierwszego tekstu dwa pierwsze zadania zamknięte okazały się bardzo łatwe (zadanie 1. poziom wykonania zadania – 90%, zadanie 2. – 94%). Pierwsze, stanowiące wprowadzenie zdającego w problematykę tekstu, sprawdzało rozumienie głównej myśli tekstu, drugie – odczytanie intencji nadawcy i wykorzystanie funkcji cudzysłowu.

Również zadanie 3., które sprawdzało umiejętność odczytania sensu akapitu większość zdających wykonała poprawnie (poziom wykonania zadania – 72%).

W grupie zadań do drugiego tekstu dwa zadania – 6. i 9. (zadanie 6. poziom wykonania zadania – 72%, zadanie 9. – 86%) okazały się łatwe i dotyczyły zrozumienia czytanego tekstu na poziomie znaczeń.

W zadaniu 4., zadaniu zamkniętym typu prawda/fałsz, wymagano od zdających rozstrzygnięcia czy przywołane zdania oddają poglądy autorki zaprezentowane w tekście. Zadanie wymagało rozumienia tekstu na poziomie złożonym, hierarchizacji przewarzanych informacji, zrozumienia stosunku autora do opisywanych zagadnień. Okazało się dla zdających trudne – poziom wykonania wyniósł 34%.

Zadanie 5. wymagało odczytania dwóch akapitów, ale z uwzględnianiem całego tekstu oraz umiejętności formułowania pytań do akapitów 2. i 6. Było ono dla zdających umiarkowanie trudne – poziom wykonania zadania – 68%.

Zatem z wyszukiwaniem informacji złożonych, dostrzeganiem powiązań między informacjami, odróżnianiem informacji ważnych od drugorzędnych, wnioskowaniem na podstawie przesłanek zawartych w tekście zdający mieli najwięcej problemów.

Świadomość językowa i stylistyka

W zadaniu 7. zdający mógł otrzymać dwa punkty: jeden punkt za wybór stylu, w jakim napisany był tekst, jeden za podanie jego dwóch cech. I o ile wybór stylu publicystycznego nie stanowił dla większości zdających większego kłopotu – nazwy poszczególnych stylów były podane, o tyle poprawne wymienienie jego dwóch cech okazało się trudne. Zdający mają ogólna wiedzę jeśli chodzi o klasyfikację stylów funkcjonalnych, nie mają jednak świadomości. jakie cechy wyróżnią poszczególne style. Brakuje im także umiejętności zastosowania tej wiedzy do odróżniania i rozpoznawania cech gatunkowych konkretnych gatunków należących do stylów: publicystycznego, naukowego, artystycznego i urzędowego.

Najtrudniejszym zadaniem w arkuszu okazało się zadanie 8., w którym należało utworzyć przymiotniki od trzech rzeczowników, poziom wykonania wyniósł – 30%. Sprawdzało ono wiedzę z zakresu gimnazjum.

Streszczenie

Zadanie 10. wymagało napisania streszczenia tekstu. Niewielka liczba zdających otrzymała za nie maksymalną liczbę punktów. Żeby otrzymać 3 punkty, należało określić, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście, zachować adekwatny poziom uogólnienia i właściwą (40-60) liczbę słów, streszczenie powinno być logicznie spójne. Zwięzłe przedstawienie treści artykułu przysporzyło maturzystom wielu problemów. Tylko 61% piszących w pełni zrealizowało wymagania stawiane poprawnemu streszczeniu. Najtrudniejsze było zachowanie właściwego poziomu uogólnienia. Także zachowanie logiki i spójności streszczenia sprawiły zdającym dużą trudność, brak dbałości o spójność zdaniową, nieumiejętność zachowania ciągłości wywodu, nieumiejętność zapisania ogólnej konkluzji, która wywód zamyka, to najczęstsze problemy, jakie mieli tegoroczni maturzyści.

Język ukraiński

W arkuszu egzaminacyjnym z języka ukraińskiego do tekstu *Олег Лишега. Поцілунок Елли Фіцджеральд*, którego autorką jest Катерина Девдера, odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz jedno zadanie zamknięte; do tekstu *Феномен галицької ідентичності* (Тарас Возняк) – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi oraz 2 zadania zamknięte.

Struktura tekstu, elementy kompozycji w teorii i praktyce

Zadanie 1. stanowiło wprowadzenie do analizy tekstu i wymagało wyjaśnienia zastosowania cudzysłowów w ostatnim akapicie tekstu. Było ono dla zdających trudne (poziom wykonania – 39%). Cudzysłowy zostały użyte, aby wyodrębnić cytat oraz aby podkreślić ważność, wyjątkowość takich pojęć jak człowiek, miłość, przyroda w artystycznym świecie Ołeha Łyszechy. Maturzyści w większości błędnie wyznaczyli tę drugą funkcję cudzysłowu. Uważna analiza końcowego fragmentu tekstu pozwoliłaby odnaleźć odpowiedź, która zawarta była w zdaniu: Адже це передовсім пропозиція альтернативного мислення або запрошення у світ, де слова «Людина», «Любов», «Природа» вимовляють із такою ж повагою і трепетом, як і слово «Бог».

Najtrudniejsze w arkuszu okazało się zadanie 3. (poziom wykonana – 28%) składające się z dwóch części. W części pierwszej zadania spośród czterech dystraktorów należało wybrać dwie cechy gatunkowe tekstu. Za poprawny wybór dwóch cech zdający otrzymywał 1 punkt. W części drugiej należało podać gatunek tekstu, czyli recenzję. Większość zdających poprawnie zaznaczyła cechy gatunkowe w części pierwszej zadania, ale błędnie podała gatunek tekstu. Zdający zaprezentowali brak znajomości nazw podstawowych gatunków publicystycznych.

Spośród zadań do tekstu Tarasa Wozniaka bardzo łatwym zadaniem okazało się zadanie 5. (poziom wykonana – 99%), w którym należało wyjaśnić zasadność użycia wielkiej litery w słowie *Іншим*, w zdaniu *Кожному з нас цікаво побачити і поспілкуватися з кимось, хто є інакшим, ніж ми, Іншим.*

Rozumienie sensów tekstu na poziomie znaczeń – wyszukiwanie informacji złożonych

Umiarkowanie trudne okazało się zadanie 7. (poziom wykonania – 56%), zadanie zamknięte. Należało w nim wybrać zdanie, w którym autor utożsamia się ze zbiorowością, o której pisze w tekście. Niewielka liczba zdających dostrzegła obecność zaimka osobowego „nam” w drugim zdaniu.

Umiarkowanie trudne okazało się zadanie 6. (poziom wykonania – 57%), zadanie zamknięte, w którym należało zrozumieć cały tekst, a następnie wybrać fragmenty, w których jest mowa o formowaniu się kulturowego wzorca Galicjanina.

Świadomość językowa

Zadanie 8., którym należało zastąpić słowa zapożyczone słowami ukraińskiego pochodzenia, okazało się dla zdających umiarkowanie trudne (poziom wykonania – 64 %).

Łatwe dla zdających były zadania 2. (poziom wykonania – 70%) i 4. (poziom wykonania – 73%) wymagające dobrania po jednym synonimie do dwóch słów (zadanie 2.) oraz podania słowa podstawowego do przymiotnika alternatywny i wyjaśnienia znaczenia tego przymiotnika w kontekście idei całego tekstu.

Streszczenie

Zadanie 9., w którym polecono zdającym napisanie streszczenia tekstu T. Woźniaka okazało się łatwe (poziom wykonania – 87%). Wypowiedź T. Woźniaka miała charakter problemowy i typowo argumentacyjny. Zwięzłe przedstawienie treści artykułu nie przysporzyło maturzystom problemów.

Tegoroczne wyniki z części testowej arkusza były niższe niż w latach poprzednich, chociaż teksty dołączone do arkusza oraz zadania poziomem trudności nie odbiegały od lat poprzednich. Jednak by rozwiązać poszczególne zadania należało wnikliwie przeczytać oba teksty, dokonać analizy i selekcji informacji i z namysłem wykonać polecenia.

Zdający nie wykazali się wiedzą dotyczącą nazewnictwa podstawowych gatunków publicystycznych oraz rozpoznaniem zależności między kompozycją tekstu, a jego treścią. Dobrze natomiast poradzili sobie ze streszczeniem tekstu, w tym z zachowaniem właściwego poziomu uogólnienia, selekcją informacji, spójnością.

Język litewski

W arkuszu egzaminacyjnym z języka litewskiego do tekstu *Esame ne tai, kas atrodome. Vladas Drėma. „Dingęs Vilnius“. – Vilnius: „Versus aureus“, 2013* (Gediminas Kukta) odnosiły się 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i jedno zadanie zamknięte; do rozmowy z D. Martinellim na temat muzycznej rewolucji – 3 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi i 2 zadania zamknięte.

Rozumienie sensów tekstu na różnych jego poziomach

Podobnie jak zdającym język ukraiński, częściowy problem sprawiły zdającym zadania polegające na odczytywaniu znaczeń i informacji złożonych zawartych w tekstach źródłowych.

Najtrudniejszym zadaniem do tekstu nieliterackiego okazało się na zadanie 3. (poziom wykonania – 5%), zamknięte, sprawdzające rozumienie tekstu na poziomie znaczeń. Zadanie polegało na wyborze zdań zgodnych z treścią tekstu. Wszystkie zamieszczone w tabeli zdania były zgodne z tekstem. Duża przypadkowość wskazywanych odpowiedzi dowodzi, że zdający mieli problem ze zrozumieniem sensu tekstu.

Umiarkowanie trudne okazały się zadnia 8. (poziom wykonania – 68%), i 9. (poziom wykonania – 68%), sprawdzające umiejętności odczytania sensu fragmentu oraz całego tekstu na poziomie znaczeń i komunikacji.

Łatwe okazały się zadania 5. (poziom wykonania – 84%) i 7. (poziom wykonania – 89%) sprawdzające rozumienie tekstu na poziomie znaczeń, w tym odróżniania informacji ważnych od drugorzędnych.

Świadomość językowa i stylistyka

Najłatwiejszym zadaniem (poziom wykonania – 84%) było zadnie 4. polegające na dobraniu dwóch antonimów do słów *niokoti* i *dingti*.

Również łatwe było dla maturzystów zadanie 2. z zakresu nauki o języku (poziom wykonania – 74%), w którym mieli podać przykłady żargonizmów występujących w tekście G. Kukty i omówić ich funkcję.

Trudne było natomiast zadanie 6. (poziom wykonania – 47%), w którym należało wyjaśnić sformułowanie „geriausiai saugoma lietuvių paslaptis“ i następnie wskazać, że została w nim zawarta ironia. Zadnie sprawdzało świadomość językową zdających w zakresie znajomości zabiegów stylistycznych występujących w tekstach publicystycznych.

Streszczenie

Umiarkowanie trudne okazało się zadanie 1. (poziom wykonania – 67%), polegające na napisaniu streszczenia o objętość 40-60 słów. Uczniowie tracili punkty przede wszystkim za brak umiejętności parafrazowania tekstu, uogólniania oraz za brak spójności logicznej. Wielu cytowało poszczególne fragmenty tekstu G. Kukty.

Tegoroczne wyniki z części testowej arkusza były porównywalne z latami poprzednimi. Umiejętności zdających w zakresie odczytywania znaczeń i informacji złożonych zawartych w tekstach źródłowych, znajomości zabiegów stylistycznych występujących w tekstach publicystycznych czy zwięzłego przedstawienia treści artykułu są bardzo zróżnicowane. Opanowanie podstawowych umiejętności dotyczących rozumienia sensów tekstu na różnych jego poziomach należy ocenić jako wystarczające. Umiejętnością, która jest dość trudna do opanowania, okazuje się napisanie streszczenia tekstu.

Problem sprawia formułowanie ogólnych konstatacji, które oddawałyby we właściwy sposób sens tekstu, bez zbędnych szczegółów.

Tworzenie własnego tekstu w języku narodowym

Zadanie w drugiej części arkuszy maturalnych z języków mniejszości narodowych polegało na napisaniu wypracowania na jeden z dwóch danych do wyboru tematów. Sprawdzało znajomość utworów literackich i innych tekstów kultury ważnych dla poczucia tożsamości narodowej, umiejętności analizy i interpretacji podanego tekstu literackiego oraz tworzenie wypowiedzi argumentacyjnej w języku narodowym.

Wypracowanie, zarówno w formie rozprawki, jak i w formie interpretacji, powinno stanowić dłuższą wypowiedź argumentacyjną adekwatną pod względem treściowym, logicznie spójną, poprawną merytorycznie, zgodną z podstawowymi zasadami kompozycji, stosowną i funkcjonalną pod względem stylistycznym, poprawną pod względem języka i zapisu.

Wypracowania liczące mniej niż 250 słów były oceniane jedynie pod względem treści, natomiast za kompozycję oraz styl i język wypowiedzi przyznawano 0 punktów.

Wymagania dotyczące wypracowania maturalnego w obu formach były takie same w zakresie poprawności rzeczowej, spójności lokalnej (wewnątrz akapitu), stylu, języka i zapisu. Różniły się nieznacznie w zakresie kompozycji, a zasadniczo w zakresie treści wypowiedzi: przedstawienia stanowiska wobec problemu (rozprawka) lub koncepcji odczytania utworu (interpretacja), a także sformułowania uzasadnienia (obie formy).

Rozprawka na poziomie podstawowym sprawdza zarówno umiejętność odbioru, analizy i interpretacji tekstu literackiego, jak i tworzenia własnej wypowiedzi. Aby przygotować tego rodzaju wypowiedź, zdający musi najpierw rozpoznać sens załączonego do polecenia tekstu, określić jego problematykę, odnaleźć elementy znaczące dla odczytania utworu, a następnie wyszukać odpowiednie konteksty (teksty kultury) przydatne do opracowania zagadnienia wskazanego w poleceniu, a więc porównać funkcjonowanie tych samych motywów w różnych tekstach kultury.

Praca interpretacyjna powinna polegać na przedstawieniu propozycji odczytania utworu poetyckiego, czyli zaprezentowaniu zrozumianych przez zdającego sensów tekstu. Zadaniem zdającego jest uzasadnienie postawionej tezy/hipotezy interpretacyjnej za pomocą argumentów pozwalających na jej uprawomocnienie. Część argumentacyjna powinna zawierać ustalenia analityczne dotyczące na przykład: elementów dostrzeżonej w utworze sytuacji komunikacyjnej, kompozycji tekstu oraz jej funkcji, cech stylu wypowiedzi i użytych w niej środków językowych (zwłaszcza artystycznych) oraz ich funkcji, dosłownych i niedosłownych znaczeń poszczególnych elementów utworu (w tym jego tytułu), zwłaszcza metaforycznych, alegorycznych i symbolicznych, przynależności gatunkowej tekstu, kreacji świata przedstawionego (w tym funkcji motywów literackich występujących w przeczytanym tekście), odwołań do kontekstów, ze szczególnym uwzględnieniem innych tekstów kultury. To, jakie działania analityczne i interpretacyjne zostaną podjęte, zależą od postawy zdającego i celów, które sobie wyznaczył.

Język białoruski

Temat 1. był chętnie wybierany przez maturzystów. Mieli oni, w oparciu o interpretację fragmentu utworu Janki Bryla *Matka* oraz innych tekstów kultury, rozważyć problem, czy współczesny człowiek potrzebuje przykładów bohaterstwa.

Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu oraz uzasadnienie stanowiska okazały się dla zdających łatwym zadaniem. Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny i spójność lokalną. Za poprawność językową, podobnie jak w latach poprzednich, jedynie 58% zdających otrzymało maksymalną liczbę punktów, za poprawność zapisu – 63% tegorocznych maturzystów.

Abiturienci, jako konteksty interpretacyjne, przywoływali teksty kultury z literatury polskiej i europejskiej.

Poniżej przykład wypracowania, w którym realizacja wszystkich kryteriów została oceniona na maksymalną liczbę punktów.

Zdający zrozumiał zawarty w temacie problem, postawił tezę i zaproponował trafne rozwiązanie problemu. Zawarł w pracy uzasadnienie, które jest trafne (zawiera logicznie poprawne argumenty, czyli stwierdzenia poparte przykładami za przyjętym rozwiązaniem problemu), szerokie (trafnie odniósł się do wszystkich elementów wskazanych w poleceniu) i pogłębione (wnikliwie odniósł się w rozwinięciu do wszystkich elementów polecenia).

Гераіства заўсёды выклікаюць вялікай адвагай і ~~любоўю~~ любоўю да другога чалавека. Многа прыкладаў такой паставы мэтаю прыкмецім у баенных тэкстах. Жаўнеры хаваюць хаця крыху гаючы. Яны многа разважаюць, ~~часта~~ але не задумваюцца на гэтае дапамагаюць ~~другім~~ іншым. Сучаснаму чалавеку падобныя прыклады гераіства, таму што тады мы мэтаю выключаюць любоўю да блізкіх.

Тэма гераіства закранутая ў апавяданні Янкі Брыля пэ. „Малі". Галоўная гераіня ~~гераіня~~ гераіня зьбіраецца старэй, нямогай пасьпяшаць. Яна ўсё тоўсьцей праходзіла і ламалася за сем сьвяў і гіншых людзей. Сама бывала сьвяў у лесе. Малі прыкмецілі ~~кат~~ ~~патрэбу~~ ~~на тэ~~ на тэлеграфным слупе патрэбу „Не паможаць байцам", сразу сказала, што грамыстай ніхто не падухае. Калі байцы прыйшлі да яе дахаты, пасьпела выгледзець на пагрозу дапамагла ім. Яе адметным жаўнеры была любоў ~~на~~ да другога чалавека. Малі расстрэлі і ~~сьпяшы~~ хаўну. Кавалі калі ўжо на сьмерць не думала пра сем, толькі пра сьвяў. Жыла да ~~хоча~~ прожыла здарэнь усіх людзей.

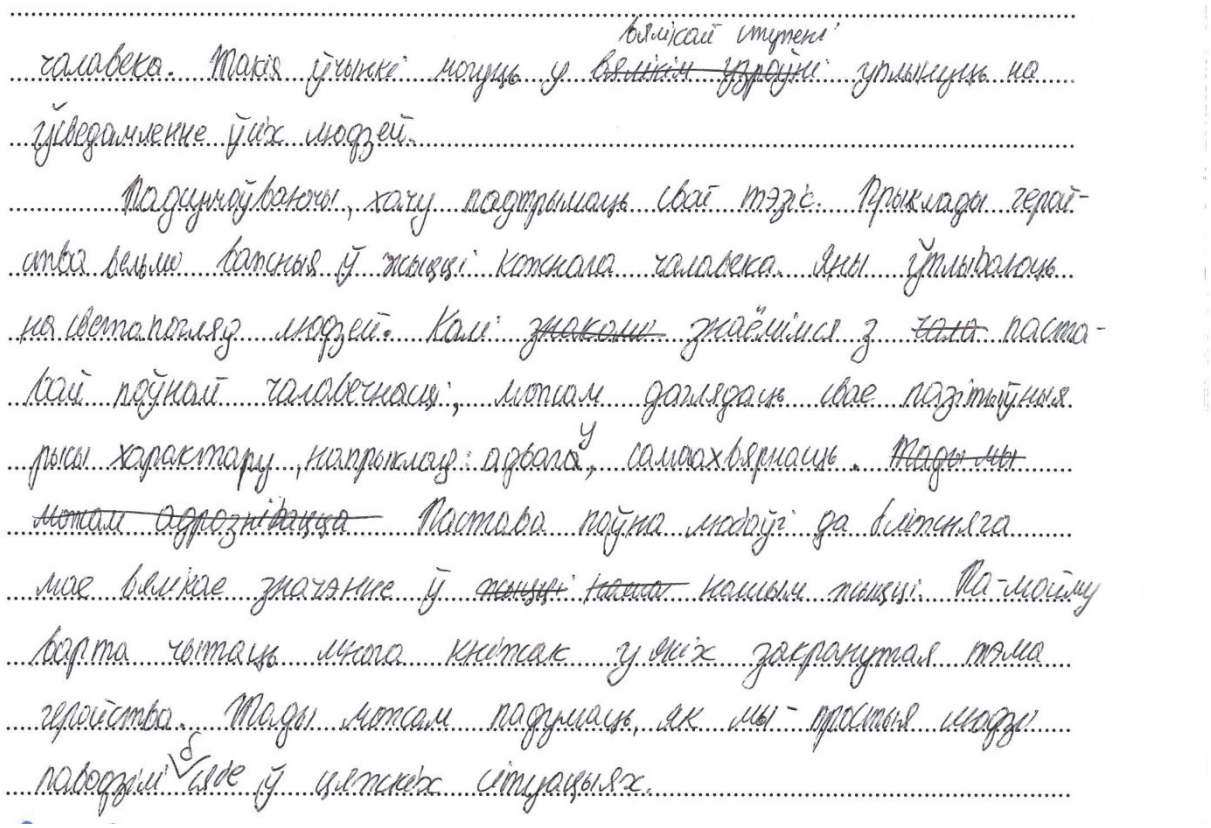
Вэтым паступак мэтаю ацаніць як гераічны. Тамыма адвагаю выклікаюць вялікай адвагай і пашанай да ~~другога~~ людзей.

Варта таксама звярнуць увагу на вобразы ў назьве. Янкі Купала пэ. „Курган". Асоба галоўнага героя праходзіць

а не хаўну сьпяшы.

лена ў постаці гусляра. Ўтоў чалавек вельмі прыгожа граў на гуслях. Калі пачуў музыку, яна сціхла. Адразу герой запрошаны на вялікае дачці ўладара замку, адзінай гультыяй. Ён не хацеў граць на гуслях, а тое таго праклёў пад прыказа князя ды за гэта адразу да турмы. Уладар загадаў пакінуць гусляра. Мужчына астаўся ў адзін у пакоі у палацы пачуў пра чалавека, які супраць пастаўляе князю. Ўтоў паступак людзі запамятаў як герайчны подзвіг. Адзінокі гатай позне многія людзі злазумелась на чым адпраўлена людзі да бліжэйшага. Гусляр не хацеў граць. Ён імкнуўся імкнуўся да справядлівасці і свабоды. Ён хацеў захаваць крыху чалавечнасці.

Тэма чалавечнасці і гераізму заключаецца таксама ў творы Васіля Быкава пр „Кали хаваюць пяць". Героі гатага апавядання ідуць ідуць. Героі гатага апавядання ідуць - Валодзя і Алёшка. Ўтоў мужчыны ўцякаў ад вайны. Алёшку пастрэлілі немцы. Валодзя Глядзячы на сябра, у Валодзі паявілася нестрыманая злосць. Ён узяў на Алёшку Алёшку пад пахі і перапраўіўся з ім на адзін на другі дарогі раз. Мужчына не дакінуў сябра, не астаўіў яго пакінуў яго на вайне. Ўтоў чалавек ідуць прыкладам чалавечнасці і мужнасці. Ён паказаў, што трэба клапоціцца не толькі пра сябе, але і пра другога

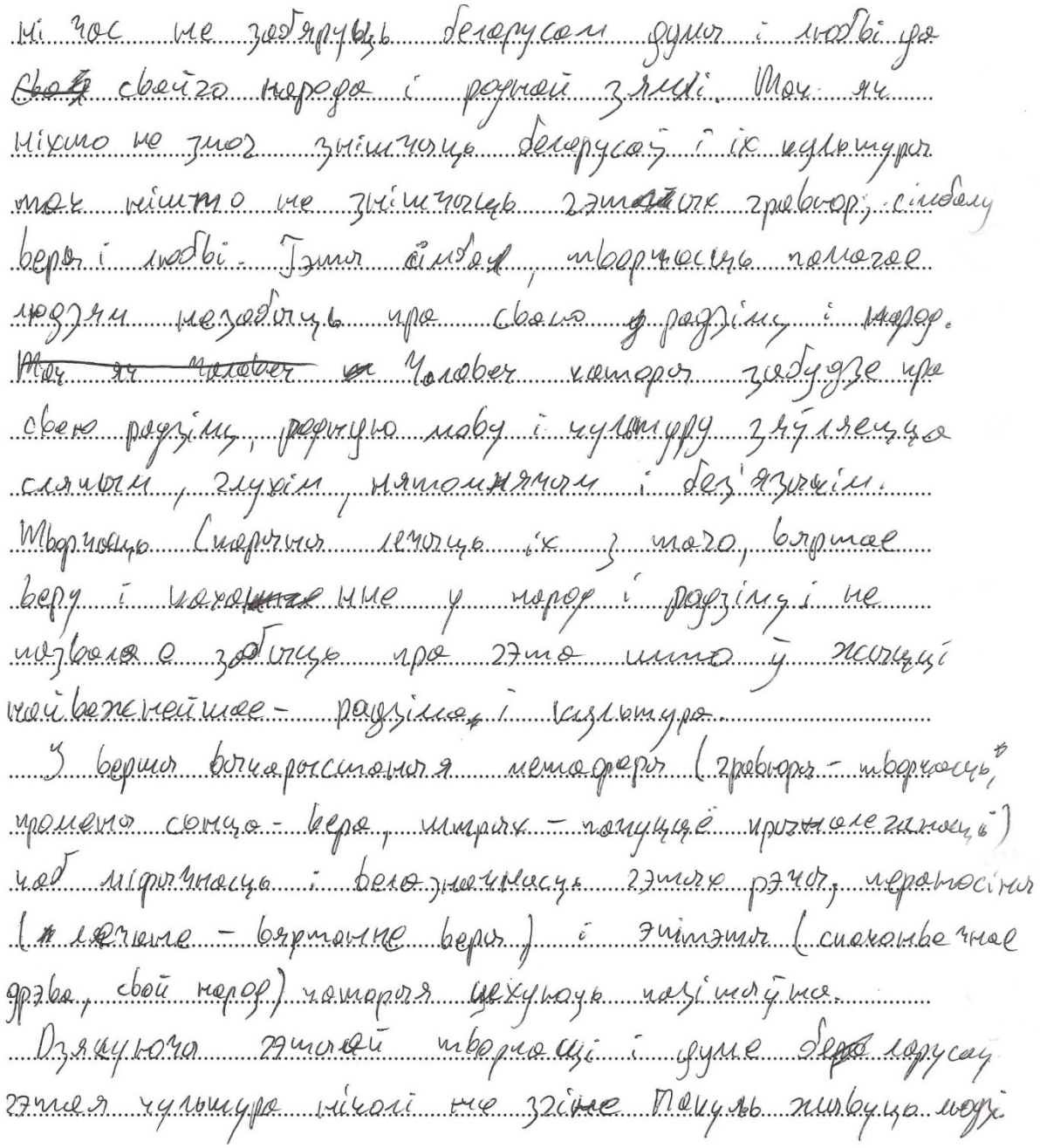

Formuła polecenia do tematu 2. jest stała i nie zawiera wskazówki interpretacyjnej. Zobowiązuje do napisania wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym. Chętni maturzyści zmierzyli się z wierszem *Гравюры Скарыны*, którego autorem jest Максім Танк. Koncepcja odczytania utworu powinna być niesprzeczna z utworem i uwzględniać znaczenia dosłowne, jak i niedosłowne. Za koncepcję niesprzeczną z utworem, spójną i obejmującą sensy niedosłowne oraz jej trafne i pogłębione uzasadnienie zdający otrzymywali maksymalną liczbę punktów.

Poniższe wypracowanie jest przykładem, w którym zdający za wyżej wymienione kryteria otrzymał maksymalną liczbę punktów, ale otrzymał obniżoną liczbę punktów na zamysł kompozycyjny oraz za obecność licznych błędów językowych nierażących. Przypomnijmy, że poprawność językową ocenia się ze względu na liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych.

Вера Максіма Танка „Трэвогі Скарыны" гаворыць
пра творчасць Францыска Скарыны. Пад гэтае імя
яго нацыянальнае і вечнае ў беларускі народ.
Гэта творчасць
жыве ў людзях і ніколі не загіне і здзіўляе
вялікім сілай культуры.

Творчасць народжанае ад вострага трывогі
за лёс Бацькаўшчыны. Пад гэтае імя трывогі
Творчасць
як дрэва на каранях якое нахабніка будзе
здзёр сілаю і жыць доўга пакуль людзі
каторыя гэтае дрэва пасадзілі, гэту творчасць сцвараць
Таварыства імя Францыска мог узяць
лепшы матэрыял пра гісторыю свайго народа,
каторая неўзнаная. Беларускі народ здзёр багаты
культуры і іншых народаў і гісторыя іншых народаў
багатая. У багатая ў подзеі і інтэрэсныя
паданні. Скарына выбраў гэты слоўны
матэрыял пакуль ён верыў у народ. Вернуў
гэты гаворыць сэрцам ў сваёй вераў, вераў у
лепшыя часы і захапленьем гэтым народам.
Народ гэты ніколі не падаўся рэпрэсіям,
у беларускіх душа сваёй нацыянальнасці захаваны
так глыбока як шырокі у гэтае дрэва і ніхто
іх не зніштожыць. Ні агонь, ні забойства, ні вораг,

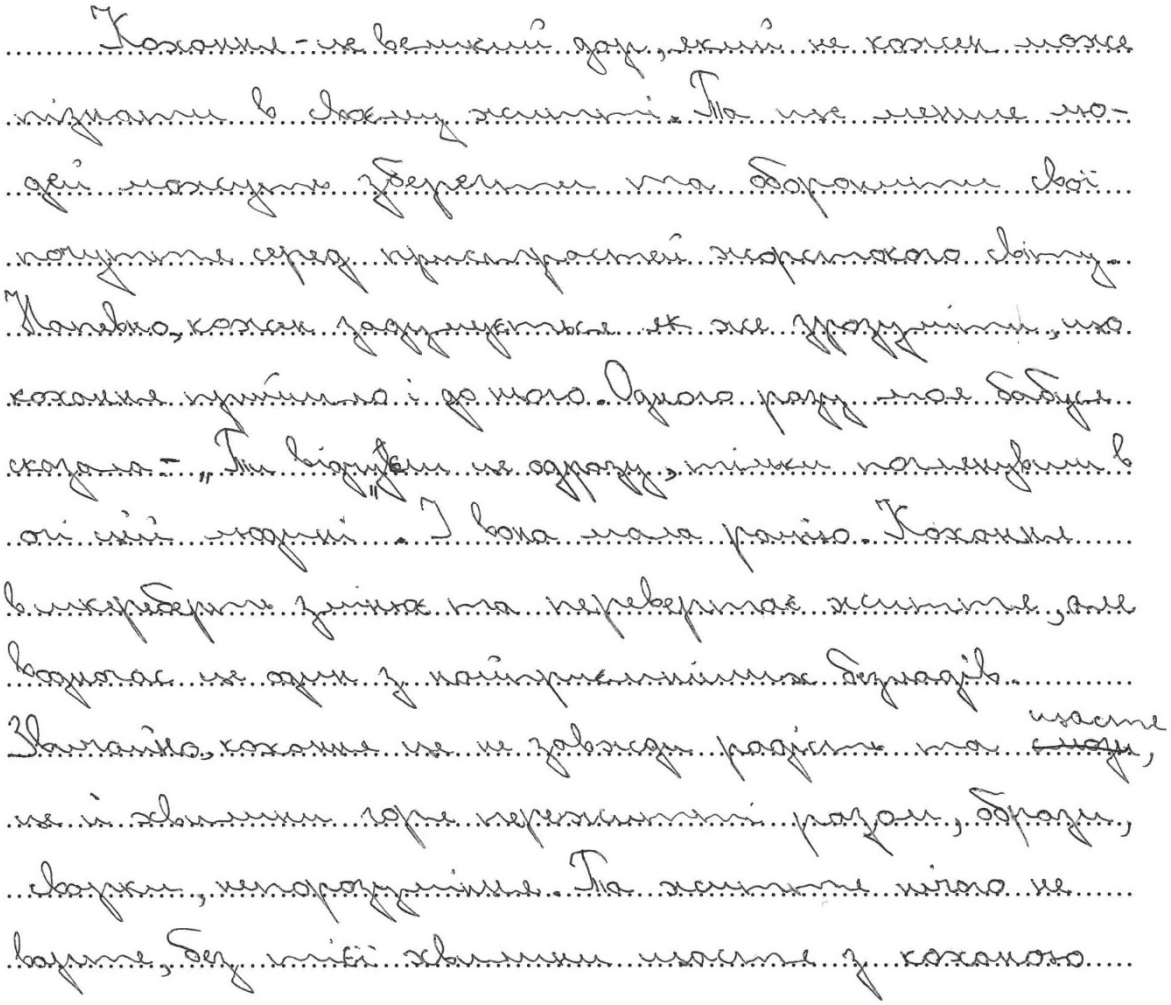

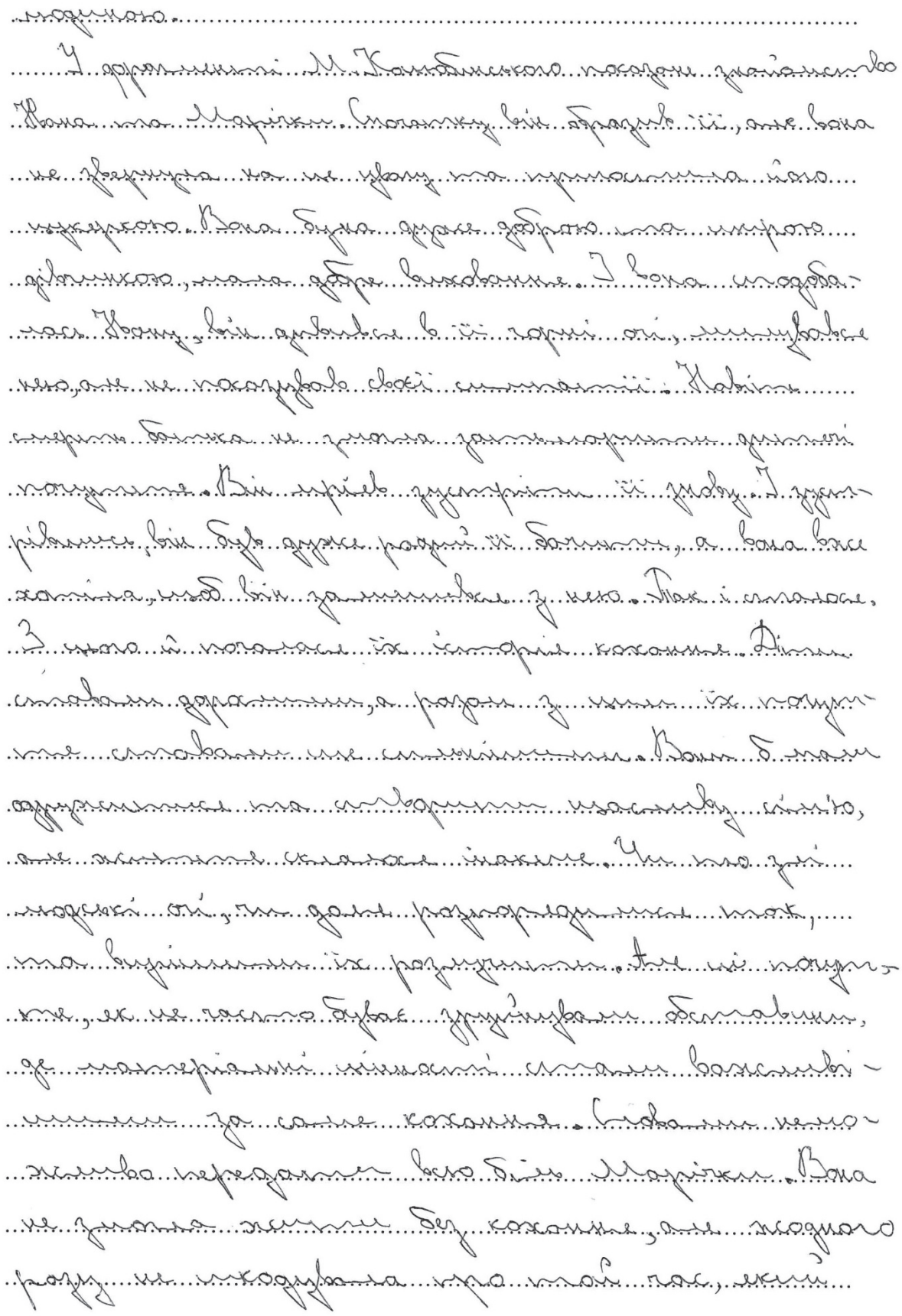
Język ukraiński

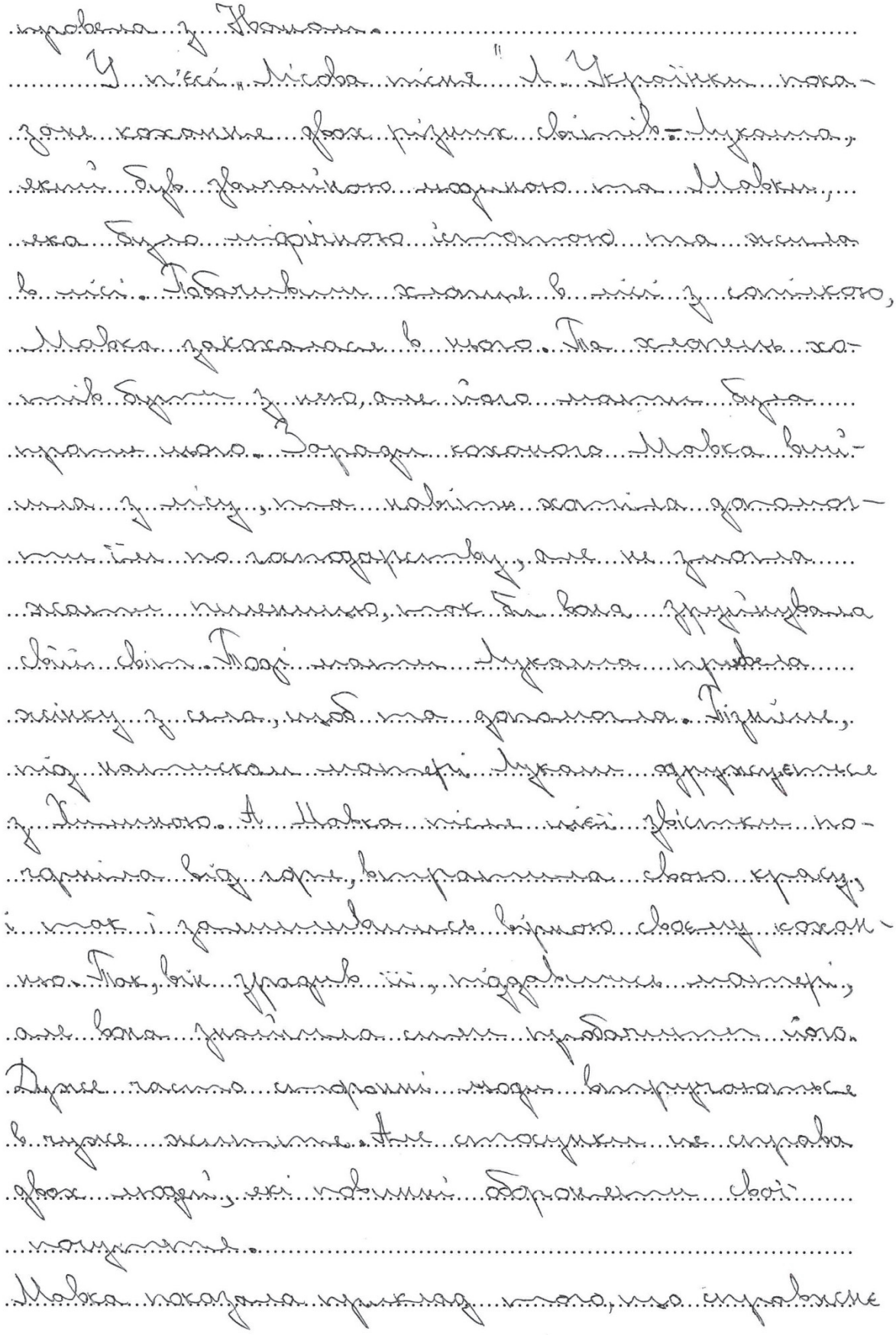
Temat 1. zawierał polecenie napisania rozprawki, w której zdający miał rozważyć problem czy miłość jest przekleństwem czy błogosławieństwem. Zdający powinien odwołać się do załączonego fragmentu, całej lektury oraz wybranego tekstu kultury. Temat 2. wymagał przedstawienia oraz uzasadnienia własnej koncepcji interpretacyjnej wiersza znanego ukraińskiego poety Bohdana Łepkiego *Вона там є...*

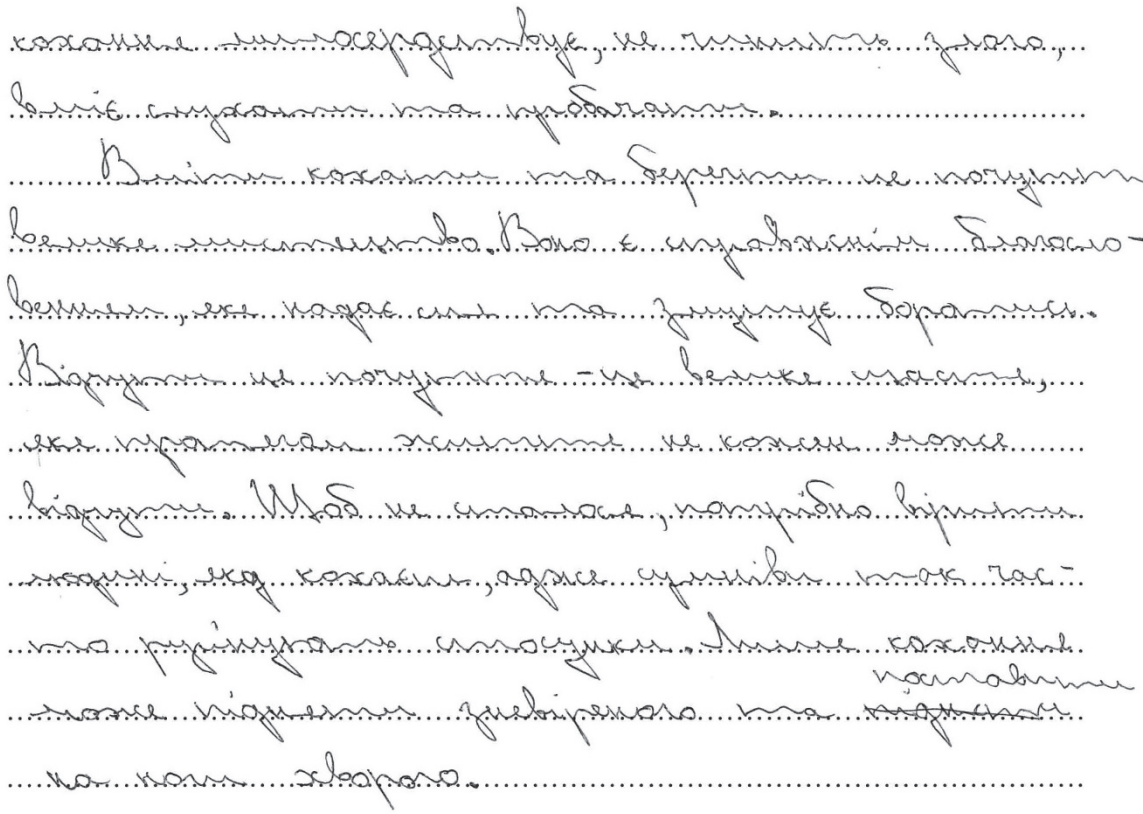
Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu oraz uzasadnienie stanowiska okazały się dla zdających łatwym zadaniem. Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny i spójność lokalną. Również za poprawność językową oraz poprawność zapisu, inaczej niż w latach poprzednich, większa liczba zdających otrzymała maksymalną liczbę punktów.

Poniżej wypracowanie, w którym zdający zrealizował poszczególne kryteria oceny na maksymalną liczbę punktów.

Interpretacja wiersza, czyli przedstawienie koncepcji interpretacyjnej oraz uzasadnienie tezy interpretacyjnej, okazały się dla zdających łatwe. Należy podkreślić, że i przy realizacji tego tematu zdający mieli skonstruować wypowiedź argumentacyjną ściśle powiązaną z załączonym tekstem, bowiem interpretacja czegokolwiek nigdy nie jest dowolnym odczytaniem, jej granice zawsze wyznacza przedmiot interpretacji. Jednak aby uzyskać maksymalną liczbę punków, należało odczytać utwór na poziomie sensów dosłownych i niedosłownych oraz przywołać inne konteksty na poparcie własnej interpretacyjnej tezy.

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający zrealizował poszczególne kryteria oceny na maksymalną liczbę punktów.

Богдан Лепкий у своєму вірші
„Вона там є" описує почуття
своєї Батьківщини, що переживає
тепер нам. Автор описує проблему
замешкану України та її навмисного
знищення.

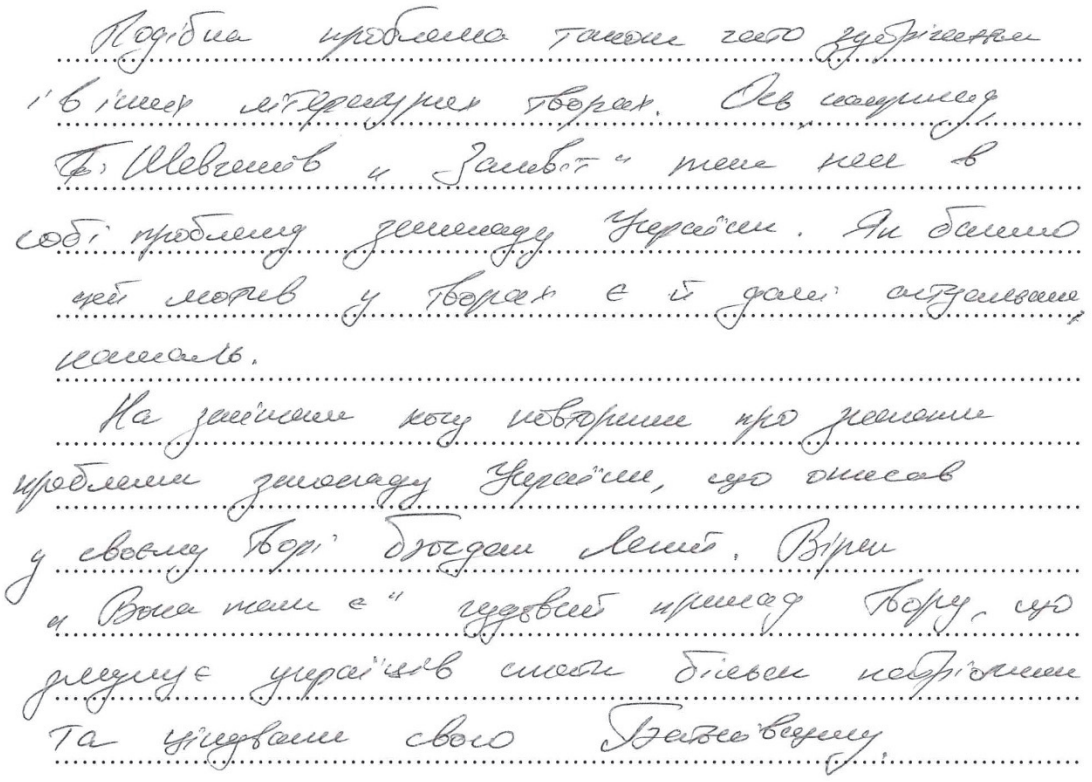
Богдан Лепкий пише від першої
особи, що наголошує на думку, що
це проблема буквального стосунку
до - україни. Лепкий у перших
рядках свого вірша описує не, як
він шукав свою Батьківщину
на карті, проте не міг її знайти
її. Автор описує дану Україну,

розмовою про її розірвані чоботи,
про почуття, що охопили кожну.
Богдан Лепкий зображений невидущим,
але бачить лише хаос. Невелике коло
полегшує, тісним та білим. Ось що
залишилось від України на
думку Лепкого. Всюди панує голод,
смерть.

Автор дуже емоційно переживає
за події в тій країні. Лепкий
кричить і стверджує, що більше
не можна терпіти: „Ні, ні, ні! Не
вимоги довести я на варту!" Складається
враження, що хтось підпалив готовий
здатися. Богдан Лепкий опускає руки
і дивиться, що він все ж таки не
знайшов матеріальної України.
Однак, автор не полишає надії
відшукати Батьківщину у себе вдома
та серці.

В наступних рядках Лепкий без
сумнівів дивиться: „Вона там є."
Україна все ще живе у цьому
серці, а хати не зникає, що
вона є, в серцях інших українців.

Саме в душах і серцях В. України
закоханих поетів, якою має бути:
„Від Сяну аж до Дону, рідна,
ненька, ясна, вільна...". Лемб
порівнює нашу Україну з молодими
очима, вервечук „і". В останніх
рядках автор наголошує на тому,
що кожна така красуня любу очами
вселюдно і вирвати сон жайтьва.
Лемб ненька України в боротьбі
задля незалежности здатна вервечи
і йде очима на врятування
у прийдешнє майбутнє.
В цілому вірш „Вона
наша є" є дуже патріотичним.
Його характеризує високий емоційний
забарвлення та заклик до патріотизму.
Богдан Лемб наших душ
вміло вистраховує кудоси: заздрість,
порівняння, ненависть, невдячність. Все
це шкодить Богу і не більшої України.
Проблема представлена у вірші
є душі сенсуальною, має особливо
сьогодні. Лемб чудово описав „і"
на наголосив на „і" знайти.

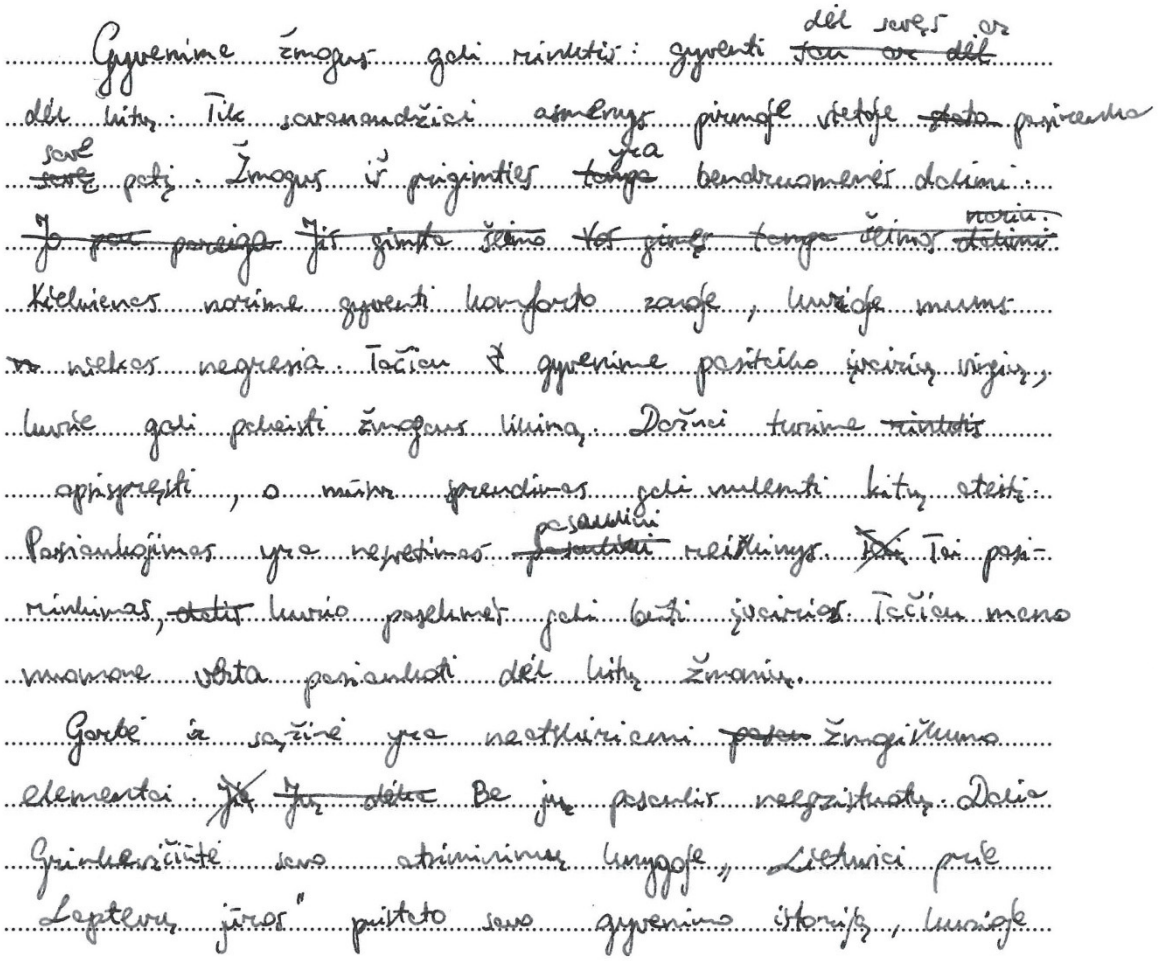
Język litewski

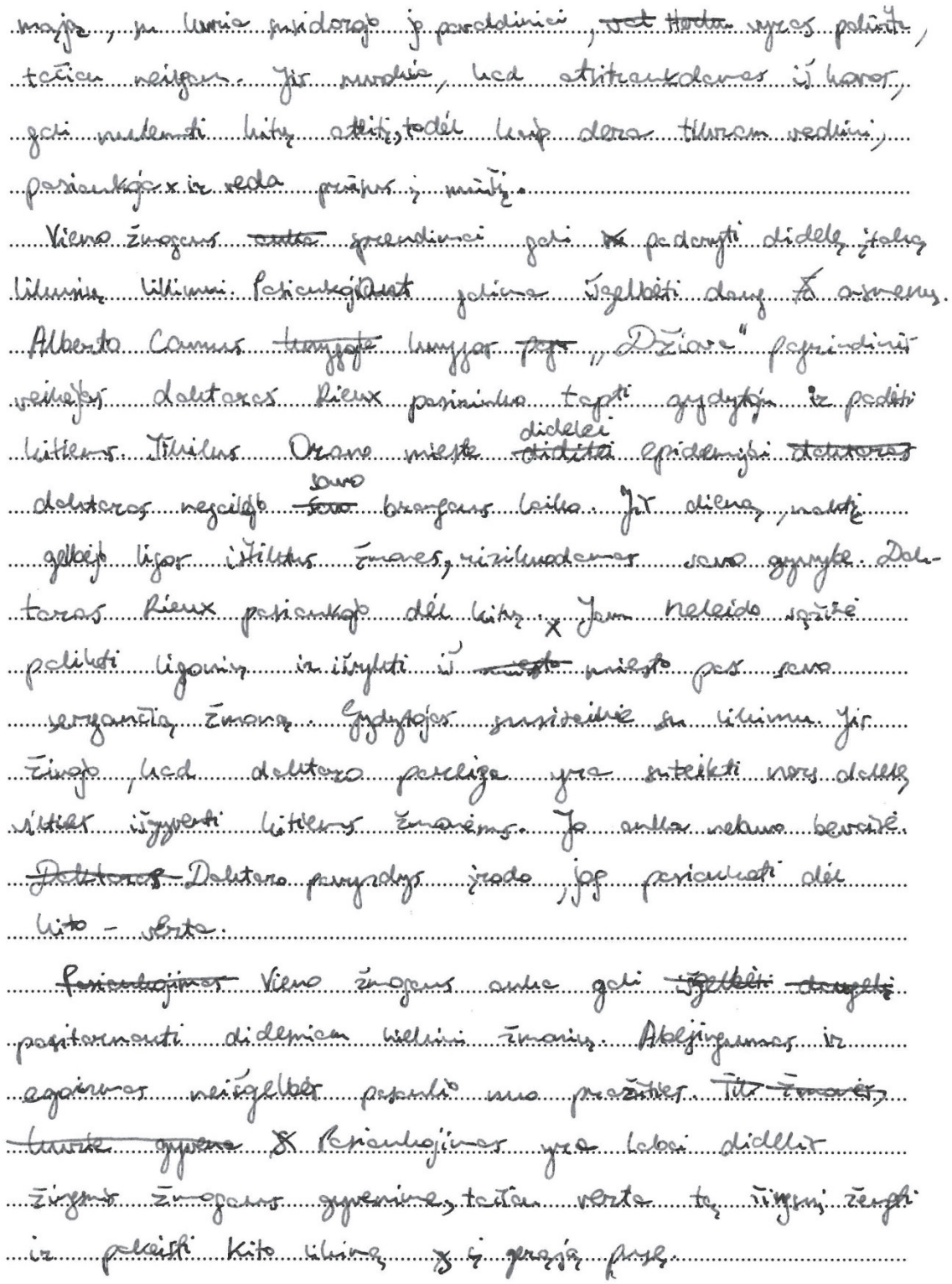
Temat 1. wymagał napisania rozprawki problemowej: czy warto poświęcać się dla innych ludzi? Zdający mieli odwołać się do załączonego fragmentu tekstu Dalios Grinkevičiūtės *Lietuviai prie Laptevų jūros* i wybranych tekstów kultury, natomiast temat 2. zawierał polecenie napisania interpretacji wiersza (postawienia tezy interpretacyjnej i jej uzasadnienia) *Labora!*, którego autorem jest Vincas Kudirka.

Polecenie zawarte w temacie 1. okazało się dla znacznej większości uczniów zrozumiałe i chętnie podejmowali napisanie rozprawki. Zdający nie mieli kłopotu z rozpoznaniem sensu załączonego do polecenia tekstu, określeniem jego problematyki, odnalezieniem elementów znaczących dla odczytania utworu, a następnie wyszukaniem odpowiednich kontekstów (tekstów kultury) przydatnych do opracowania zagadnienia wskazanego w poleceniu.

Znaczna większość zdających otrzymała także maksymalną liczbę punktów za poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny i spójność lokalną. Za poprawność językową, podobnie jak w latach poprzednich, jedynie 50% zdających otrzymało maksymalną liczbę punktów, za poprawność zapisu – 47% tegorocznych maturzystów.

Poniżej przykład wypracowania, w którym zdający wyczerpująco zrealizował wszystkie kryteria i uzyskał maksymalną liczbę punktów za wypracowanie.

Temat 2. wybrały trzy osoby, wymagał on przedstawienia oraz uzasadnienia własnej koncepcji interpretacyjnej wiersza znanego litewskiego poety Vincasa Kudirka. Spełnienie wymagań zawartych w podstawie programowej, dotyczących określenia problematyki utworu, wyodrębnienia tezy interpretacyjnej, dobierania argumentów (w tym zastosowania sfunkcjonalizowanej analizy środków stylistycznych, dobieranie przykładów ilustrujących wywód myślowy, przeprowadzanie prawidłowego wnioskowania) okazało się dla zdających umiarkowanie trudne. Zdający głównie parafrazowali sensy dosłowne stąd też interpretacje były powierzchowne, nie uwzględniali kontekstów historycznych, koniecznych do pełnego zrozumienia wiersza.

2. Poziom rozszerzony

Język ukraiński i litewski

W tegorocznej edycji do poziomu rozszerzonego z języków mniejszości narodowych przystąpiło 25 maturzystów zdających język ukraiński oraz 17 – język litewski.

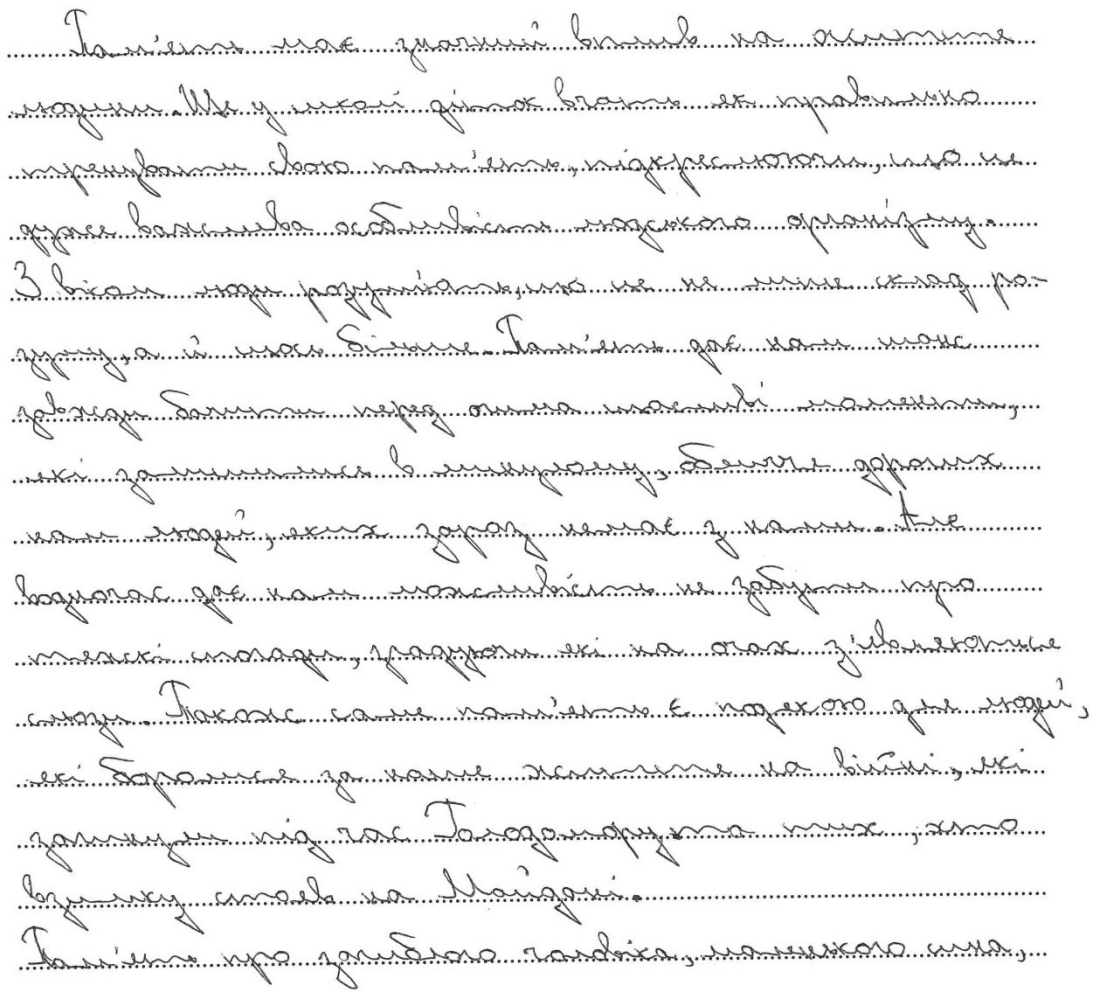
Zadania egzaminacyjne na poziomie rozszerzonym z języków ukraińskiego i litewskiego sprawdzały umiejętność analizy i interpretacji tekstu o tematyce kulturowej oraz tekstów literackich, a także umiejętność tworzenia własnego tekstu. Tematy wypracowań odnosiły się do utworów niewymienionych w podstawie programowej. Temat 1. z języka ukraińskiego zobowiązywał zdającego do napisania wypowiedzi argumentacyjnej związanej z zamieszczonym w arkuszu tekstem Serhija Żadana o pojęciu pamięci osobistej i historycznej, z języka litewskiego – z fragmentem rozmowy Eveliny Gužauskytė z Jono Meko o różnym rozumieniu przywiązania do własnej narodowej tożsamości (język litewski). Zdecydowana większość maturzystów wybrała temat 1.

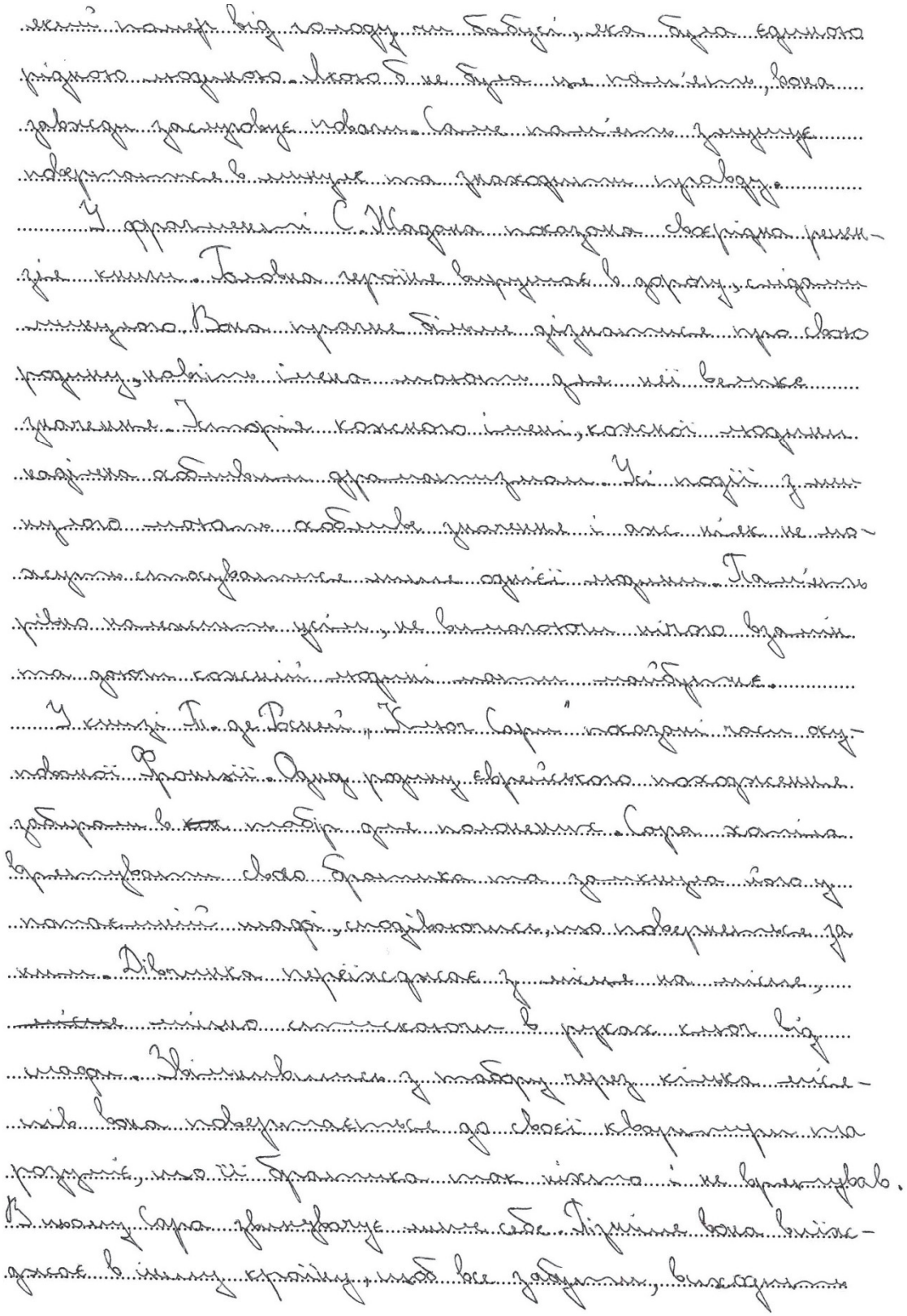
Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2., było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich oraz uzasadnienie odczytania sensów obu utworów. Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów. Z języka ukraińskiego do arkusza załączono wiersze: *Золотий гомін* Pawła Tyczyny i wiersz bez tytułu autorstwa Mariany Sawki, z języka litewskiego – Marcelijusa Martinaitisa *Kaip Kukutis protą atgavo* i *Kukutis savo laidotuvėse*

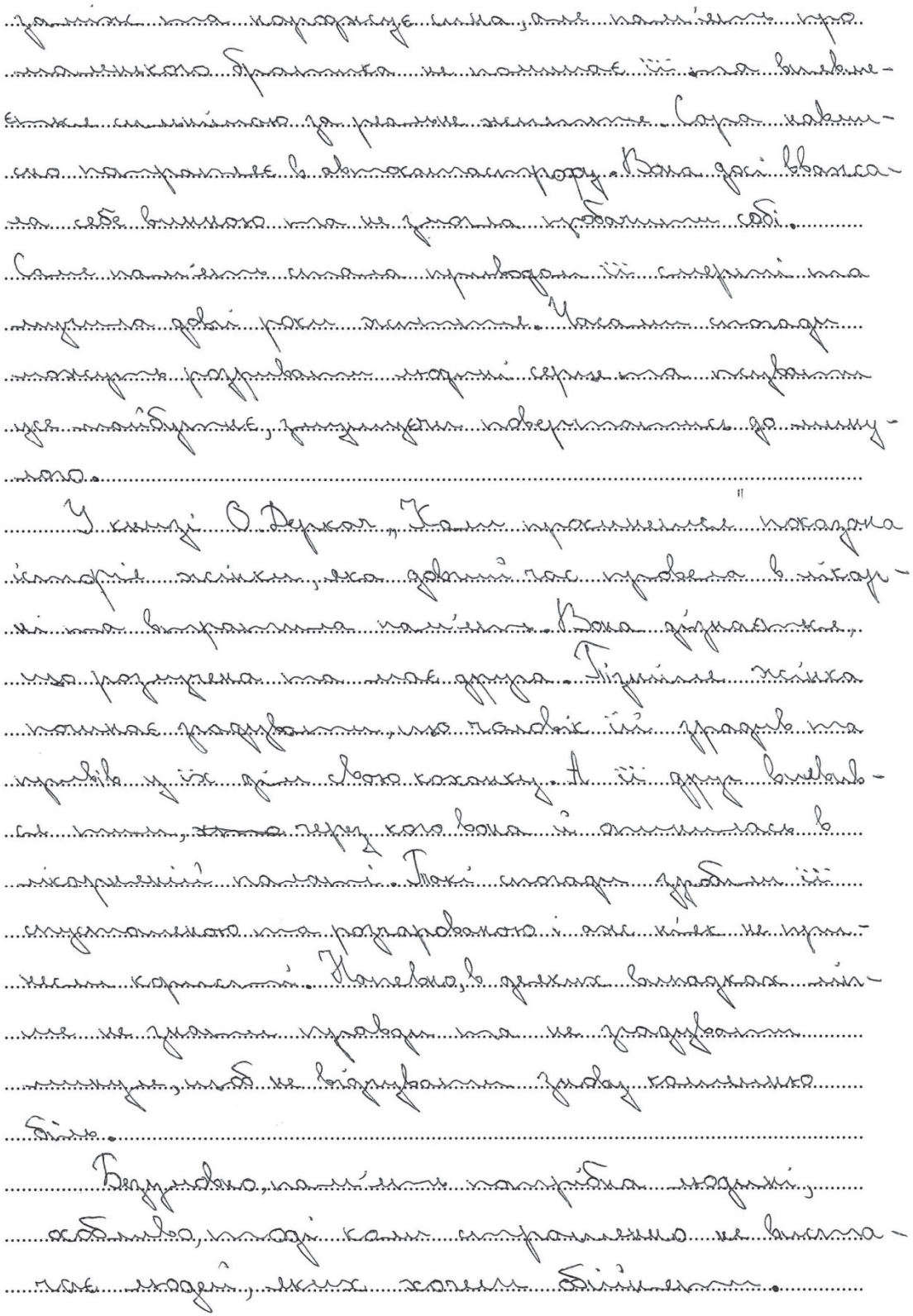
W ocenie wypracowań z poziomu rozszerzonego za kryteria najważniejsze uznaje się w przypadku wypowiedzi argumentacyjnej – określenie problemu podjętego w tekście i sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, w przypadku interpretacji porównawczej – sformułowanie koncepcji porównywania utworów i uzasadnienie tezy interpretacyjnej. Za kryteria wspomagające w obu formach gatunkowych uznaje się: poprawność rzeczową, zamysł kompozycyjny, spójność lokalną tekstu, styl tekstu, poprawność językową i poprawność zapisu.

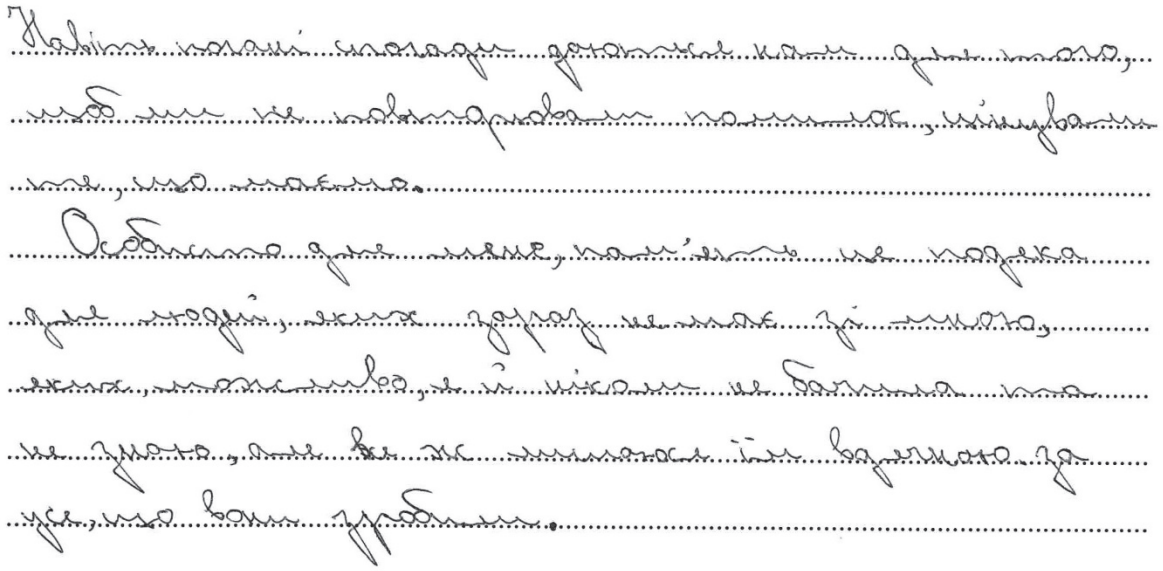
Wybierając temat pierwszy, aby zrealizować kryteria A i B oceny wypowiedzi argumentacyjnej, maturzysta powinien po zapoznaniu się z dołączonym tekstem określić główny problem, jaki podejmuje autor i przedstawić interpretację tego problemu w szerszym kontekście. Uzasadniając własne stanowisko, należało wykazać się znajomością innych tekstów kultury i umiejętnością ich właściwego doboru. Uzasadnienie odczytania głównej myśli załączonych tekstów wymagało od zdającego ukazania jej w szerszym kontekście zjawisk obecnych w kulturze ukraińskiej, litewskiej, europejskiej czy światowej.

Poniżej przykład wypracowania z języka ukraińskiego (temat 1.), w którym zdający zawarł poprawne określenie problemu – zgodne z tekstem i pełne, stanowisko zostało ocenione jako adekwatne, ale niepełne, brak pogłębionej argumentacji. Pozostałe kryteria zostały ocenione na maksymalna liczbę punktów.

I przykład wypracowania z języka litewskiego, w którym zdający zrealizował wszystkie kryteria za maksymalną liczbę punków.

Jonas Meko bei Evelina Gražauskytė kalba apie tai, kad per praeitą šimtmetį iš Lietuvos išvyko labai daug tautiečių. Vieni išvažiavo mokytis, kiti buvo išvežti į Sibirą, bet kurie sugrįžę (persivežę) su tuo neįsivaizduoja, kiti neįsivaizduoja. Jonas Meko sako, jog tai natūralus procesas, nes kiekvienas žmogus priima naują kultūrą ir stengiasi prisitaikyti prie svetimų šalių. Gyventojų perteklius priveda prie to, kad tautos sunaikina savo tradicijas, tautę bei žemes.

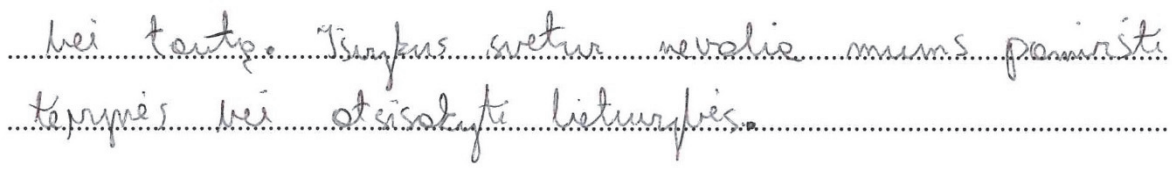
Pasaulyje yra išsibarstę daugiau kaip milijonas Lietuvos tautiečių ir jų palikuonių. Nežiūrint to, kad lietuvių labai daug išvyko, K. Jonas Meko sako, jog vis tiek galima kalbėti apie lietuviškumą, nes kiekviena šalis egzistuoja ten, kur ji yra geografiškai. Šalies medžiaga yra jos žmonės, istorija, archyvai, tos esantys. Kiekvienę tenka gali tuokėti, keistis dėl įvairių vidinių bei išorinių įtakų. Lietuviai, kurie išvažiuoja mokytis, sugrįžę parsiveža visą gerovės, tą nada kitaip šalyje. Žmonės, kurie buvo išvežti į Rytus, į Sibirą taip pat sugrįžta iš tų parsiveža. Taip atsitinka visose šalyse, nes kiekvienas žmogus prisitaiko prie pasikeitimų, naujų technologijų. Daugiau sako kad yra ir žmonių, kurie nesugeba prisitaikyti ir laikosi senosios tradicijos, kurios keičia naujosios. Jonas Meko ma-

mymr, pati didžiausia pasaulio problema šiandien yra
gyventojų perteklius. Žmonijos skaičius sparčiai auga, to-
dėl jams reikia vis daugiau. Norint tai pagaminti,
tautos sunaikina senąsias tradicijas, net tas esančias le-
bai gilias. Nepaisant sudėtingos situacijos, kuriuje nakrama
žemė, genty, civilizacijos, tautos, Lietuva dar tebegyvi-
tuoja. Sutinku su Jono Meko bei Evelinos Gyrūnaitės
tėzėmis, nes išties mūsų Lietuvą galėtų vis daugiau
žmonių. Daugumai išvažiuojant savo noru mokytis, bet yra
ir tokių, kurie buvo priversta išvesti į kalnus, į Sibirą.
Kai kurie žmonės norėdami prisitaikyti, pamiršta apie
senąsias tradicijas ir priima naująsias, daržnai žalos
tautos.

Daugumą žmonių, kitos tautos įtakos dėka, negalėjo
prieš tradicijų ~~įtaką~~ sugrįžę į tėvynę ~~ir~~ persivežę tą
neigiamą. Jeronė Simonaitytės romane „Vilius Karalius"
pagrindinis veikėjas taip pat ~~ir~~ susidūręs su šita
tauta pakeitė ~~sav~~ vertybes, kuriomis vadovavosi senolių.
Vokiečiams užėmus Lietuvą vis ~~daugiau~~
labiau buvo įsitvirtinti šios tautos įtaka. Atsirado dau-
giau vokiečių mokytojų, daktarų, pardavėjų. Kuriuk
laikmetis, visur sutiksi vokietį. Vilius Karalius
norėdamas prisitaikyti prie šios tautos pradeda elgtis
kaip jie, nesilaikė protėvių tradicijų. Pradėjo
vartoti daug vokiškų žodžių, mėgdžiojo pasiūlymus

kaip vokiečiai, nešioja kaklaraiščius kaip jie. Vilius net savo vaikui davė vokišką vardą. Nors veikėjo tėvai bei protėviai nuo pat mažens mokė Vilių visų svarbiausių šių tradicijų, susidūrus su šita tauta viskas nuėjo veltui, bet tai buvo neišvengiama, kai visur kur tik išeidavai susitikdavai vokiečių. Didelę įtaką Vilkaus nutautėjimui turėjo ir tai pat jo dėdė Tautrimas bei tėta Arė. Jie buvo išvykę iš Lietuvos, bet kiekvieną kartą kai grįždavo skelbdavo vokiečių gražuolius. Jie išvažiavę iš tėvynės nesilaikė tradicijų, nes manė, jog vokiškos yra „moderniosios". Arė net per savo tris laidotuves norėjo, jog žmonės būtų vokiečių, nes jai vaikystės laikotarpis buvo „prie širdies". Vilius išvykęs į kraštą „svajonių" taip pat parsivežė šį tą neigiamo. Veikėjas pradėjo nesilaikyti kai kurių bei šiurkštus kalbėjimas savo žmonai bei motinai.

Čiaudien vis dažniau žmonės išvyksta į kitą šalį, kur kitos kultūros įtakos dėka pamiršta savo senąsias tradicijas ir priima naująsias. Kaip ir, jog tai blogai sakyti, bet tuo pačiu natūralus procesas, nes kiekvienas išvykęs svetur nori prisitaikyti prie tos šalies. Tačiau reikia atsiminti, kad nevalia leistis į protėvių tradicijų, nes tai yra mūsų turtas, kuris dėka išlaikome žemę, kalbą

Zadaniem maturzysty, który wybrał temat 2. (dwie osoby z języka ukraińskiego i dwie osoby języka litewskiego), było przedstawienie koncepcji interpretacji porównawczej dwóch tekstów poetyckich oraz uzasadnienie odczytania sensów obu utworów. Niezależnie od wyboru tematu zdający pisali wypracowanie o charakterze argumentacyjnym liczące co najmniej 300 słów. Z języka ukraińskiego były to wiersze: *Золотий гомін* Pawła Tyczyny i wiersz bez tytułu autorstwa Mariany Sawki, z języka litewskiego wiersze Marcelijusa Martinaitisa *Kaip Kukutis protą atgavo* i *Kukutis savo laidotuvėse*. Napisanie wyczerpującej analizy porównawczej dwóch testów poetyckich okazało się dla zdających umiarkowanie trudne.

Język kaszubski

Rozumienie sensów tekstu na różnych jego poziomach

Zadanie 1. (poziom wykonania – 61%) okazało się dla maturzystów umiarkowanie trudne. Stanowiło ono wprowadzenie do analizy tekstu, wymagało hierarchizowania informacji i polegało na wyjaśnieniu, czym jest norma językowa. Odwoływało się do problematyki całego tekstu.

Zadanie 2. (poziom wykonania – 36%) polegało na wyborze spośród podanych zadań tych, które stanowiły plan tekstu. Należało uporządkować zdania zgodnie z tematyką tekstu. Zadanie okazało się dla zdających trudne. Większość albo wybrała zdania niepasujące do tekstu, albo nieprawidłowo ustaliła kolejność.

Zadanie 6. (poziom wykonania – 44%) polegało na odczytaniu sensu fragmentu tekstu i udzieleniu trzech odpowiedzi (zgodnych z tekstem) sposobem TAK/NIE. Okazało się dla zdających zadaniem trudnym, choć sama formuła dobierania odpowiedzi jest lubianą formą.

Przyczyną niższych wyników w omówionych zadaniach mogło być użyte w tekście słownictwo, dotyczące spraw związanych z normalizowaniem języka, a więc nieużywane w języku codziennym, potocznym. Należy podkreślić konieczność czytania przez uczniów artykułów publicystycznych w języku kaszubskim.

Zadanie 7. (poziom wykonania – 100%) miało bardzo dobry wynik, sprawdzało odczytanie sensu fragmentu tekstu. Tematyka poruszona w drugim tekście oraz w zadaniu dotyczyła używanej na co dzień leksyki.

Zadanie 10. (poziom wykonania – 72%) bazowało na konieczności podania dwóch argumentów, które należało wywnioskować na podstawie analizy tekstu i zapisać, używając posiadanych zasobów leksyki. Zadanie okazało łatwe.

Zadanie 11. również dla zdających okazało się łatwe (poziom wykonania – 72%) i wymagało analizy przytoczonego tekstu, wybrania z niego słów-kluczy.

Po analizie wyników zadań dotyczących przede wszystkim rozumienia tekstu na poziomie znaczeń nasuwa się wniosek, że łatwiejszy w odbiorze był dla zdających test drugi. Jest to jednocześnie sygnał, że przygotowując się do egzaminu maturalnego należy także czytać publicystykę w języku kaszubskim oraz teksty o charakterze popularnonaukowym.

Świadomość językowa

Zadanie 4. (poziom wykonania – 39%) wymagało od zdających znajomości leksyki kaszubskiej i polegało na podaniu synonimów do dwóch występujących w tekście słów. Okazało się zadaniem trudnym. Jedno z słów należało do rzadko używanych w toku nauki oraz w mowie potocznej i przyporządkowanie do niego synonimu sprawiło zdającym kłopot, drugie zaś było słowem używanym powszechnie i przyporządkowanie do niego synonimu było łatwym zadaniem. Za poprawne dobranie synonimów do dwóch słów, zdający otrzymywał 1 punkt.

Zadanie 5. (poziom wykonania – 17%) sprawiło zdającym sporo trudności, gdyż dotyczyło znajomości gramatyki języka kaszubskiego (proces językowy zwany prejotacją).

Zadanie 3. (poziom wykonania – 47%) sprawiło zdającym trudności. Po wybraniu poprawnej odpowiedzi (nazwy stylu w jakim został sformułowany tekst) należało następnie podać dwie jego cechy. Zdający potrafili w znakomitej większości określić styl tekstu, natomiast nie umieli podać jego cech. Są tutaj dwie możliwości wyjaśnienia wyników: albo odpowiedź została wybrana na podstawie przypadkowego typowania, albo przeszkodą w sformułowaniu własnego, rozwijającego poprzednią odpowiedź tekstu była nieznajomość stosownego słownictwa z zakresu leksyki kaszubskiej.

Zadanie 8. (poziom wykonania – 94%) miało dobry wynik, choć wymagało od zdających sformułowania odpowiedzi i zapisania jej własnymi słowami. Zadanie bardzo łatwe, gdyż należało wyjaśnić znaczenie słowa, które jest w codziennym użyciu, a dodatkowo jego znaczenie można było pośrednio odnaleźć w tekście.

Zadanie 9. (poziom wykonania – 78%) nie sprawiło zdającym zbytnich trudności, chociaż dotyczyło znajomości gramatyki języka kaszubskiego (słowotwórstwo: formanty). Polegało ono na odszukaniu w tekście słów ze wskazanymi formantami (chociaż w tekście te słowa wystąpiły w przypadkach zależnych, a więc nie zawierały wprost szukanych sufiksów).

Przekład tekstu z języka kaszubskiego na język polski

W zadaniu 12. (poziom wykonania – 79%) sprawdzano umiejętność tłumaczenia tekstu kaszubskiego na język polski, dla zdających było one łatwe. Maturzyści poprawnie odczytywali tekst, rozumieli poszczególne wyrazy, frazeologizmy i całe frazy. Nieźle radzili sobie z całościowym rozumieniem tekstu, jak i poszczególnych struktur gramatycznych. Należy też stwierdzić, że nie mieli większych kłopotów z rozumieniem znaczenia elementów spajających, jak też z czynną znajomością leksyki.

Umiejętność tworzenia własnego tekstu

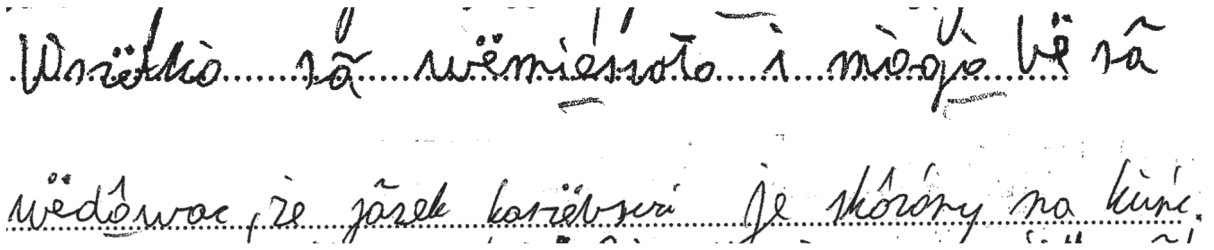
Kolejne zadanie dotyczyło napisania wypracowania do wyboru – wypowiedzi argumentacyjnej do sformułowanego w temacie problemu lub interpretacji porównawczej wierszy. Poziom wykonania wyniósł 77 %. Większość zdających wybrała napisanie wypowiedzi argumentacyjnej. Rozprawka nie sprawiła zdającym większego kłopotu w sferze rozumienia załączonego tekstu, określenia głównego problemu, rozważenia i oceny rozwiązania tegoż problemu. Nie mieli też większych kłopotów z odwołaniem się do załączonego tekstu, czy powołaniem się na inne teksty kultury. Najwięcej usterek pojawiło się w kategoriach: spójność lokalna i poprawność językowa, gdzie zdający tracili najwięcej punktów. W tegorocznej edycji egzaminu trafiały się wypracowania napisane w języku kaszubskim (większość była jednak pisana po polsku). Podejmujący dodatkowy trud pisania w języku ojczystym tracili punkty w kategoriach: poprawność językowa i poprawność zapisu. Największym problemem zdających okazała się znajomość gramatyki i ortografii języka kaszubskiego.

Temat 1**.** brzmiał *Czë wôrt je dozerac kaszëbską kùlturã i kaszëbsczi jãzëk? Rozważë problem na spòdlim pòdónégò tekstu i jinégò tekstu kùlturë. Twòja robota miałabë miec co nômni 300 słowów.*

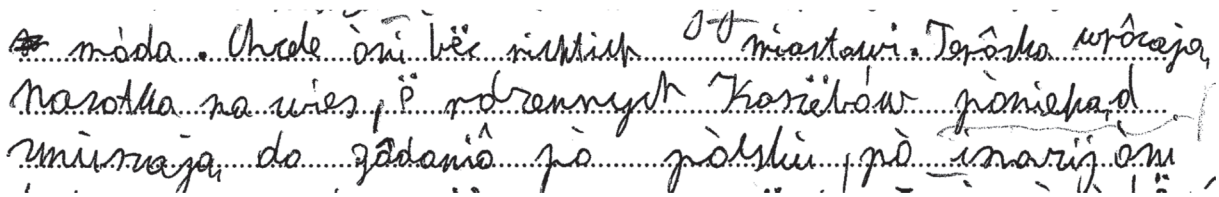
Przedmiotem interpretacji był tekst Ludmiły Gołąbek *Jak zachòwac jãzëk kaszëbsczi? – Përznã słów ò samòsztôłcenim*. W tej formie wypowiedzi sprawdzane były umiejętności napisania dłuższej wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym. Podstawą jej tworzenia było wielostronne rozważenie problemu, który dotyczył strategii stosowanych w kultywowaniu języka ojczystego i wymagał rozstrzygnięcia, czy warto to robić, a przede wszystkim, jak należy to robić. Tekstem kultury, który miał wesprzeć argumentację, był przywołany wyżej fragment tekstu Ludmiły Gołąbek. Zadaniem zdającego było zrozumienie sensu załączonego fragmentu, określenie jego problematyki i wykorzystanie jej w charakterze argumentacyjnym, na potwierdzenie swojego stanowiska. Do kolejnych argumentów zdający miał wykorzystać inny tekst kultury, którym okazały się głównie sztandarowe teksty literackie, w tym powieść A. Majkowskiego *Żëcé i przigòdë Remùsa*. Maturzysta mógł sformułować swoje stanowisko w różny sposób: potwierdzić lub zanegować odpowiedź na zadane w temacie pytanie. Wszyscy wybierający ten temat zgodnie potwierdzili sens pielęgnowania kultury i języka kaszubskiego, podawali na potwierdzenie dużą ilość argumentów, co oznacza, że temat dał piszącym szerokie możliwości rozwinięcia wypowiedzi.

Poniżej przykłady z wypracowania, w którym zdający podjął się pisania własnego tekstu po kaszubsku. Pojawiło się w nim sporo błędów w obszarze G (poprawność językowa) i w obszarze H (poprawność zapisu).

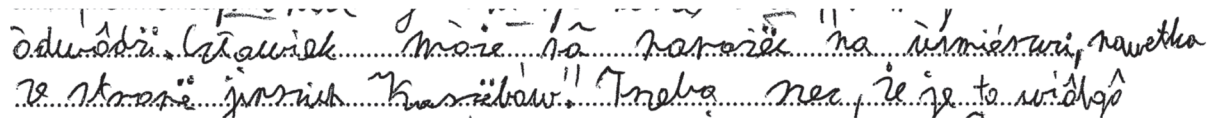
W obszarze G pojawiały się następujące błędy:
a) składniowe (częste niezachowanie zasady stawiania określenia przed rzeczownikiem; tu: „jãzëk kaszëbsczi” zamiast „kaszëbsczi jãzëk”):

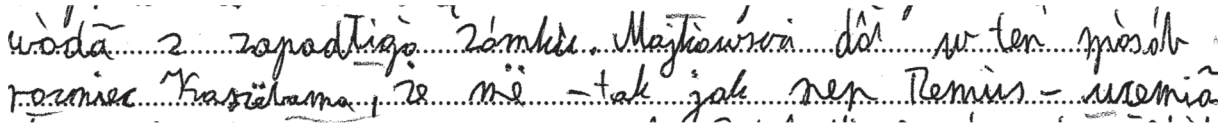
b) leksykalne (wynikające z braków zasobów leksykalnych, w takich przypadkach często pojawiają się polskie odpowiedniki słów; tu: „pòniekąd” zamiast np. „na gwësny ôrt”):

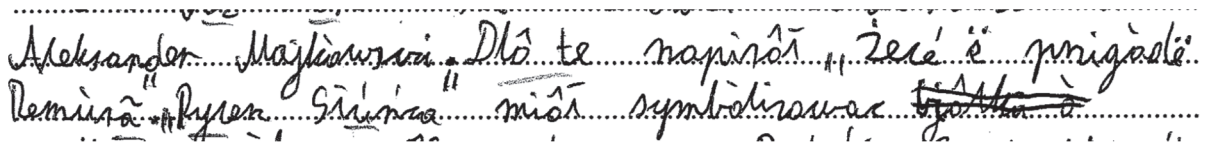
c) słowotwórcze (np. polegające na tworzeniu kaszubskich słów za pomocą cząstek właściwych językowi polskiemu; tu „narazëc na ùsmiészczi” zamiast „narazëc na ùsmiéwczi”):

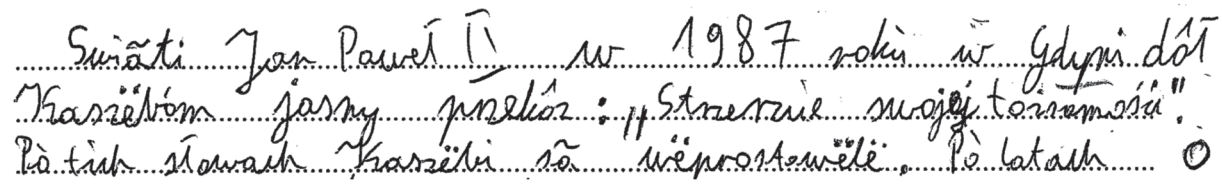
d) frazeologiczne (polegające np. na zachwianiach w obrębie łączliwości wyrazów; tu „Majkòwszczi dôł w ten spòsób rozmiec Kaszëbama” zamiast „Majkòwszczi dôł Kaszëbóm na ten ôrt do wiédzë/ do rozmieniô”):

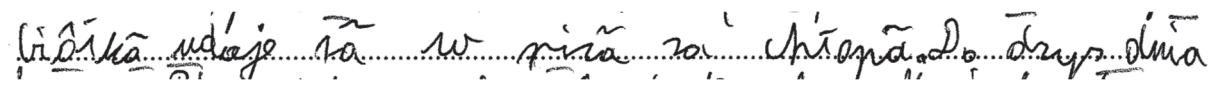
e) fleksyjne (polegające głównie na stosowaniu niepoprawnych końcówek wyrazów; tu „Dlôte napisôł *Żëcé i przigòdë Remùsã*” zamiast „Dlôte napisôł Żëcé i przigòdë Remùsa”):

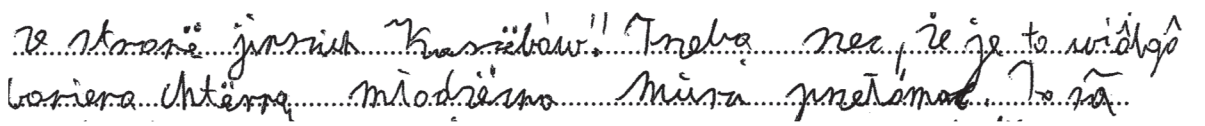
f) stylistyczne (np. nieuzasadnione stosowanie kolokwializmów; tu „Pò tich słowach Kaszëbi sã wëprostowelë” zamiast „Pò tëch słowach Kaszëbi ùwierzëlë w sebie”):

W obszarze H pojawiały się liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne:
a) ortograficzne głównie były związane z nieprawidłową realizacją kaszubskich specyficznych głosek: ã, é, ë, ò, ô, ù; zdarzały się też typowe błędy popełniane także w języku polskim (tu zapis jak poniżej zamiast „białka ùdaje sã w rézã za chłopã”):

b) interpunkcyjne (głównie polegające na braku lub nieuzasadnionym używaniu przecinka; tu zapis jak poniżej zamiast „Trzeba rzec, że je to wiôlgô bariera, chtërnã młodzëzna mùszi przełómac”):

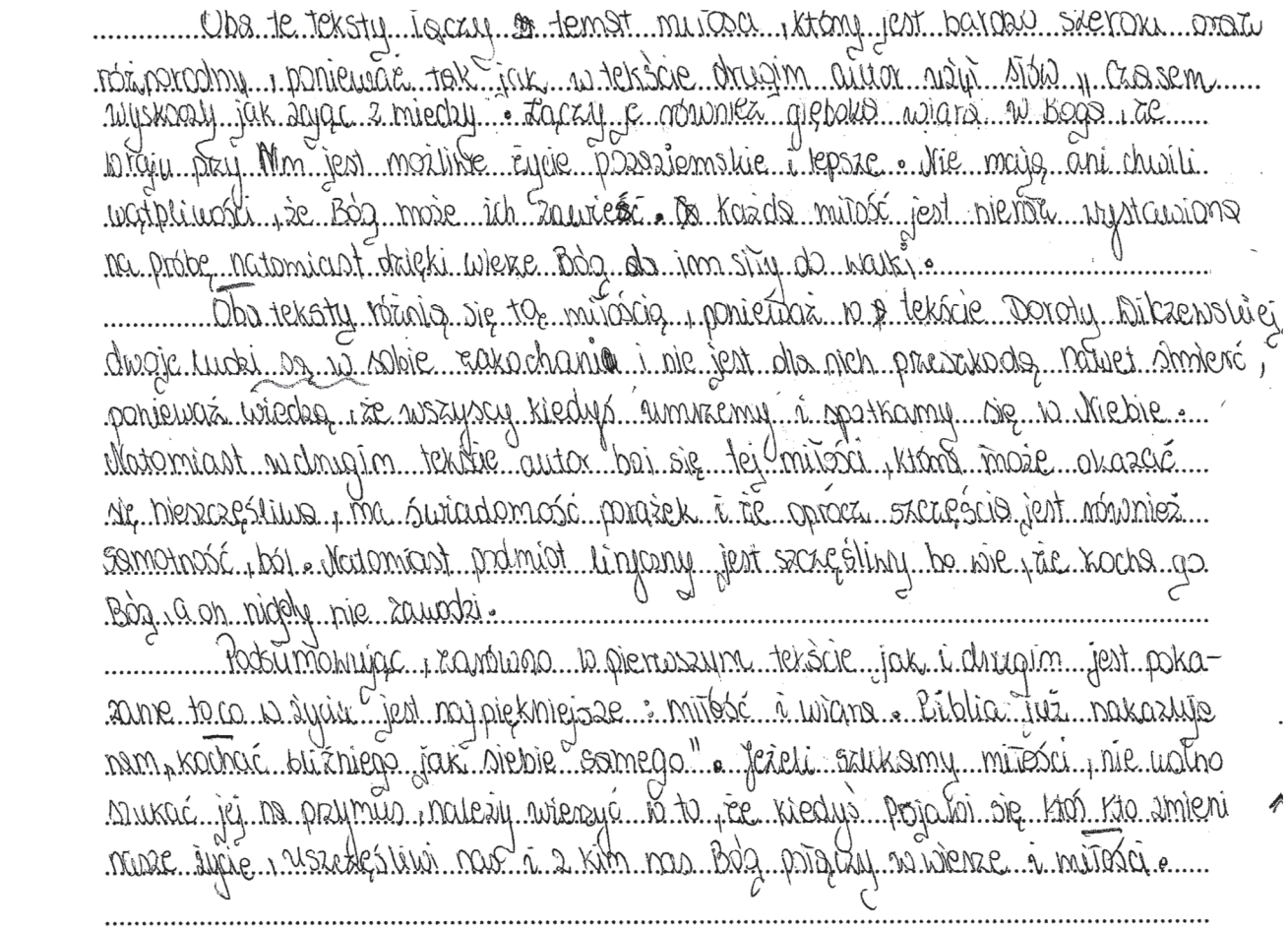

Fakultatywną formą realizacja zadania 13. była interpretacja porównawcza utworów poetyckich. Przedmiotem interpretacji porównawczej były liryki: Doroty Wilczewskiej ze zbiorku *Pòd pierzënã Dobrégo* oraz Mariana Kwidzińskiego *Ta miłota ù Bòga*. Przyjmowano różne koncepcje interpretacyjne.

Wszyscy podejmujący to zadanie trafnie wskazali, że elementem wiążącym jest miłość. Uzasadnienie powinno zawierać argumenty wyprowadzone zarówno z analizy i interpretacji każdego z tekstów, jak i z kontekstów interpretacyjnych (np. historycznoliterackiego, historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego) pogłębiających odczytane sensy utworów. Niektórzy zdający nie przeprowadzili pogłębionej analizy utworów – jest to w zasadzie powtarzający się od lat mankament (uczniowie mają zbyt małą wiedzę z zakresu teorii literatury, nie potrafią też odczytywać sensu używania w liryce środków artystycznych lub nie widzą potrzeby wspominania o tym).

Poniżej przykład pracy, która spełnia w maksymalnym wymiarze kryteria oceny w obszarze A (koncepcja porównywania utworów).

Koncepcję interpretacji porównawczej uznano za niesprzeczną z utworami i spójną. Zdający trafnie określił sensy wynikające z zestawienia tekstów, znalazł obszar wspólny, którym jest miłość. Trafnie też przyporządkował do poszczególnych utworów miłość zmysłową i miłość do Boga. Omawiając każdy z utworów wskazał podobieństwa i różnice pomiędzy nimi, na tej kanwie pojawiły się też wnioski.

Oba te teksty łączy temat miłości, który jest bardzo szeroki oraz różnorodny, ponieważ tak jak w tekście drugim autor użył słów „Czasem wyskoczy jak zając z miedzy". Łączy je również głęboka wiara w Boga, że w raju przy Nim jest możliwe życie pozaziemskie i lepsze. Nie mają oni chwili wątpliwości, że Bóg może ich zawieść. Bo każda miłość jest niemal wystawiona na próbę, natomiast dzięki wierze Bóg da im siły do walki.

Oba teksty różnią się to miłością, ponieważ w tekście Doroty Kirkeswiej dwoje ludzi do siebie zakochanie i nie jest dla nich przeszkodą nawet śmierć, ponieważ wiedzą, że wszyscy kiedyś umrzemy i spotkamy się w niebie. Natomiast w drugim tekście autor boi się tej miłości, która może okazać się nieszczęśliwa, ma świadomość porażek i że oprócz szczęścia jest również samotność, ból. Natomiast podmiot liryczny jest szczęśliwy bo wie, że kocha go Bóg, a on nigdy nie zawodzi.

Podsumowując, zarówno w pierwszym tekście jak i drugim jest pokazane to co w życiu jest najpiękniejsze: miłość i wiara. Biblia już nakazuje nam „kochać bliźniego jak siebie samego". Jeżeli szukamy miłości, nie warto szukać jej na przymus, należy wierzyć w to, że kiedyś pojawi się ktoś kto zmieni nasze życie, uszczęśliwi nas i z kim nas Bóg połączy w wierze i miłości.

Tej samej pracy w obszarze B (uzasadnienie tezy interpretacyjnej) przyznano 6 na 9 punktów. Uzasadnienie interpretacji uznano za trafne, ale niepogłębione. Zdający trafnie uzasadniał, używając powiązanych z tekstami argumentów. Niestety nie można uznać uzasadnienia za pogłębione, gdyż zdający, poza przywoływaniem samych tekstów, nie odnosi się (w wyraźnie zaznaczony sposób) do kontekstów (np. filozoficznego, kulturowego).

Podsumowanie

Wyniki egzaminu maturalnego z języków mniejszości narodowych oraz języka kaszubskiego były porównywalne. Odsetek sukcesów również był bardzo wysoki.

1. We wszystkich trzech arkuszach z języków mniejszości (poziom podstawowy) pojawiło się zadanie wymagające napisania streszczenia do zamieszczonych tekstów. Dla zdających egzamin z języków białoruskiego i litewskiego było to zadanie umiarkowanie trudne, a dla zdających język ukraiński – łatwe. Właściwa selekcja i dobór informacji oraz zachowanie spójności własnego tekstu decydowały o poprawnym wykonaniu zadania.

2. Najwięcej kłopotów, podobnie jak w zeszłym roku, sprawiły zdającym zadania sprawdzające znajomość gramatyki oraz świadomość językową zdających, np. wyznaczenie gatunku tekstu

lub nazwanie cech stylu tekstu, lub cech gatunkowych tekstu. Zdający potrafili w znakomitej większości określić styl tekstu (język białoruski i kaszubski), natomiast nie umieli podać jego cech. Symptomatyczny jest brak umiejętności funkcjonalnej analizy języka tekstów publicystycznych.

3. Zadania sprawdzające rozumienie tekstu na poziomie znaczeń, w tym: wyszukiwanie informacji podanych wprost, określenie głównej myśli akapitu, lub grupy zdań, okazały się dla zdających łatwe.

4. W tworzeniu wypowiedzi argumentacyjnej w języku narodowym – rozprawki czy interpretacji wiersza – poziom realizacji poszczególnych kryteriów oceny był podobny. We wszystkich trzech językach za realizację kryterium A i B zdający otrzymali wyższe oceny niż za realizację kryteriów związanych z oceną poprawności języka, w tym za pisanie poprawne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym. Podobnie kształtowały się oceny umiejętności pisania własnego tekstu zdających przystępujących do egzaminu na poziomie rozszerzonym.